GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD
voor de Stad en Provincie Groningen.

Bij deze Courant behoort een Bijvoegsel.

AANGIFTE VOOR DE WEEKMARKT.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* verwittigen diegenen, die voor de EERSTE HELFT van het jaar 1854 op de **WEEKMARKT** alhier eene PLAATS verlangen voor eene HOUTEN of LINNEN KRAAM, eene OVERDEKTE of ONOVERDEKTE TAFEL of STAL, of op den OPEN GROND, dat zij overeenkomstig art. 391 van het Reglement van Politie verpligt zijn, vóór den 19den December, zich daartoe ter SECRETARIJ dezer Gemeente IN PERSOON aan te geven; zullende de LOTING op dien dag, des avonds te 5 uur, plaats hebben in een der VERTREKKEN van het RAADHUIS.

Wijders worden de belanghebbenden herinnerd aan Art. 1, 2 en 5 der Publicatie van Burgemeester en Wethouders van den 18den Februarij 1828; luidende als volgt:

„Art. 1. De [illegible] op de Week-„markten zullen niet langer dan zes Ellen in het front „zijn, en niet dieper dan twee Ellen, de nedergeslagen „Toonbanken daaronder begrepen; zullende de Kramen, „Tenten of Tafels, welke deze bepaalde lengte of diepte „te boven gaan, in het geheel niet ter plaatsing worden „toegelaten.”

„Art. 2. Ieder zal de plaats, hem door het lot aangewezen, „althans binnen vier Marktdagen moeten bezetten, en ver-„volgens ook geene vier achtereenvolgende weken onbezet „mogen laten.

„Art. 5. De overtreding der bovengemelde bepalingen „zal worden gestraft met eene boete van *zestig Cents* tot „*drie Gulden* ingesloten, en daarenboven de overtreder „in het geval bij Art. 2 vermeld, wezen verstoken voor het „loopende jaar van de plaats, hem door het lot aange-„wezen; en die plaats kunnen worden toegewezen aan eenen „ander, wanneer hij zich binnen het jaar, waarin de over-„treding heeft plaats gehad, aan dezelfde overtreding schul-„dig heeft gemaakt.”

Gedaan in het Raadhuis te *Groningen*, den 8sten December 1853.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

VERPACHTING
VAN
RIJKSTOLLEN.

Op WOENSDAG den 14den December 1853, des voormiddags precies te 10 uur, zal de **ONTVANGER** der **REGISTRATIE** en **DOMEINEN** te *GRONINGEN*, onder nadere goedkeuring van Z. E. den MINISTER van FINANCIËN, ten overstaan van Mr. **J. W. QUINTUS**, Notaris te *Groningen*, en ten Huize van den Logementhouder H. VAN DER LAAN, aan de Groote Markt aldaar, voor den tijd van **een jaar**, ingaande den 1sten April 1854, in 't openbaar verpachten: **De ONTVANGST der TOLGELDEN aan de Rijks Boomen op de Groote Wegen der 1ste Klasse, van *Groningen* over *Assen* naar de *Overijsselsche Grenzen*, van *Groningen* naar de *Friesche Grenzen* en van *Groningen* naar *Delfzijl*;** waarvan de VOORWAARDEN op de gebruikelijke plaatsen zijn ter lezing gelegd, en bovendien voorhanden aan de Kantoren van de Ontvangers der Registratie en Domeinen, waaronder de Tollen ressorteren.

De Ontvanger voornoemd:
POSTER.

RAADSVERGADERING,
Zaturdag den 10den December 1853, des voormiddags te 11 uur.

NIEUWSTIJDINGEN.

RUSLAND-TURKIJE.

De conferentie van de gezanten der vier groote mogendheden, te Weenen, heeft den 6den dezer voorslagen tot schikking aan de Porte gezonden. De vredes-onderhandelingen zullen, volgens dezelve, zelfs dan nog worden voortgezet, wanneer de begonnen vijandelijkheden niet werden geschorst. Men schijnt niet te twijfelen aan het aannemen der voorslagen.

Uit de nog steeds minder juiste berigten omtrent hetgeen aan den Donau plaats heeft, schijnt te blijken dat de strijd daar nog geenszins geëindigd is, gelijk men algemeen geloofde, en dat de Russische en Turksche legermagten in klein Wallachije, aan den beneden Donau, aan de zijde van Hirsova, elkander wederkeerig observeren en zich tot een' belangrijken slag schijnen voor te bereiden.

Omtrent de gegrondheid van bovenstaand beweren', is men het echter niet eens.

In berigten uit Polen wordt gemeld, dat aldaar de tijding was aangekomen, dat de in dat land geposteerde twee legerkorpsen van de Russische active armee, sterk 100- à 120,000 man, naar den Donau zouden opbreken, ter versterking van de Russische krijgsmagt aan dien vloed, welke dien ten gevolge welligt 250,000 man geregelde troepen in 't veld zoude kunnen brengen; — terwijl deze beide korpsen door troepen van de garde en andere regementen uit het midden des rijks zouden worden vervangen. Het is de eerste keer niet, dat van dergelijk berigt gewag is gemaakt; doch men vermoedt, dat indien deze maatregel mogt worden te werk gesteld, dit het geval zoude zijn in het aanstaande voorjaar, en indien men gedurende den winter tot geen vergelijk mogt kunnen geraken.

Volgens de laatste correspondentiën, uit Azië, was aldaar veel sneeuw gevallen, en meende men dat de voortzetting der militaire operatiën bijna onmogelijk zoude zijn.

— De jongste berigten uit Bucharest melden de aankomst van den Russischen generaal *Abrainowitch* in die stad, als belast met eene bijzondere zending. Deze generaal is opperbevelhebber van de gendarmerie des legers in Polen en benoemd tot hoofd van den algemeenen staf des prinsen *Paskewitsch*. Men beschouwt de komst van dien generaal als eene voorbode van prins *Paskewitsch* zelven.

— Een bijzondere brief uit Konstantinopel van den 20sten Nov. deelt eenige bijzonderheden mede omtrent het plaats gehad hebbende onderzoek van de Donau-mondingen. Uit dit onderzoek, waarop aangedrongen was door den buitenl. handel, vooral door Engeland, blijkt, dat de voornaamste dezer mondingen, de Sulina, op dit oogenblik belemmerd was door een groot aantal gezonkene vaartuigen. De toestand van dit gedeelte des Donau's was des te ongunstiger, daar het onderhoud daarvan, volgens de traktaten, ten koste van Rusland, Oostenrijk en de Porte komt. Voorts blijkt uit dit onderzoek, dat de vreemde koopvaardijschepen, welke handel drijven in granen met de havens van Wallachije en Moldavië, op dit oogenblik in hunne vaart zeer groote belemmeringen ondervinden.

— Geloofwaardige berigten bevestigen het, dat buiten het legerkorps van den generaal *Osten-Sacken*, ook het 4de en 5de legerkorps der Russische reserve op marsch naar Walachije zijn. Deze onderscheidene korpsen zullen omstreeks het midden dezer maand in de hun aangewezene positiën aangekomen zijn.

SPANJE.

Den 30sten November is aan de Cortès aangeboden een wets-ontwerp, strekkende tot het consolideren der vlottende schuld, door de creatie van 3 pCts. titels, die in de cassa van dépôt zullen worden nedergelegd, tot dat zij later zullen worden te gelde gemaakt, bij wijze van aanbesteding. De bij het wets-ontwerp gevoegde memorie van toelichting geeft het uitzigt op hervormingen in het belastingstelsel en vrijlating van zout en tabak. Het gouvernement vraagt bovendien de bevoegdheid, om over de drie eerste maanden van het volgende jaar de bestaande belastingen te mogen heffen.

PORTUGAL.

Het gerucht, dat een Miguelistische opstand in Portugal zou zijn uitgebroken, wordt bepaald gelogenstraft. Uit de taal der legitimistische dagbladen blijkt niet te min dat de dood van Koningin Donna Maria de hoop van de absolutische partij in Portugal [illegible] de toebereidselen welke deze partij schijnt te maken met het oogmerk om den troon te betwisten aan den jeugdigen don *Pedro V*, meent men dat zij geene ernstige poging zal wagen, en dat, zoo zij eene beweging beproefde, deze in de tegenwoordige omstandigheden volkomen schipbreuk zoude lijden.

De begrafenisplegtigheid van de Koningin is in goede orde afgeloopen. De regent zal aan de Cortès het voorstel doen, om de minderjarigheid van den Koning op te heffen.

DUITSCHLAND.

Het Badensche officiële blad behelst een uitvoerig overzigt van het ontstaan en den voortgang der kerkelijke geschillen aldaar. Het besluit is, dat de regering genoodzaakt is krachtig op te treden om de eischen der geestelijkheid binnen de behoorlijke grenzen terug te brengen.

De half-officiële Oostenrijksche bladen spreken bepaaldelijk het gerucht tegen, dat de Oostenrijksche regering hare bemiddeling in de kerkelijke geschillen in Baden zou hebben aangeboden, daarbij aanvoerende, dat alleen de Paus daartoe geregtigd is.

— Met belangstelling heeft men te Berlijn in de handelswereld het ontwerp opgenomen tot daarstelling eener meer directe en korte spoorwegverbinding met Weenen. De tegenwoordige weg over Dresden is 104½ mijl, over Breslau 110 mijlen; de nu ontworpen lijn over Luckau zou slechts 90 mijlen bedragen.

— De Pruissische regering heeft bepaald, dat aan de universiteiten te Bonn en Breslau even als in het kerkregt en de wijsbegeerte, voortaan ook in de geschiedenis een Evangelisch en een Roomsch hoogleeraar zal worden geplaatst.

— Voor het nog niet verkochte geschut der Duitsche vloot zijn door de Hannoversche regering 6,000 daalders geboden; het heeft in der tijd 74,000 daalders gekost.

— In den loop van dit jaar en wel tot den 1sten November, zijn uit de Oldenburgsche haven Brake niet minder dan 33 schepen met 5598 landverhuizers naar Noord-Amerika gezeild. — De Oldenburgsche Wezervloot wordt steeds grooter. In dit jaar zijn er 25 bodems bijgekomen, waarvan 17 op de Wezer nieuw gebouwd en 8 aangekocht zijn. Het getal zeeschepen is thans 148.

— Ten gevolge eener verordening van het Keur-Hessische ministerie en de opper-directie in Kassel, hebben de postbureaux in Keur-Hessen last ontvangen, om op verlangen, berigt omtrent de ontvangers en afzenders van brieven en het brieven-verkeer van bijzondere personen mede te deelen, en ook het in beslag nemen van brieven door regterlijke personen te veroorloven.

— Men schrijft uit Posen van den 29sten Nov., dat de hoofdkerk te Posen, een der oudste en schoonste gebouwen dier stad, eene prooi der vlammen is geworden. De brand is waarschijnlijk ontstaan door onvoorzigtigheid van werklieden. Te vergeefs heeft men getracht het vuur te keer te gaan. De kerk bevatte onder andere merkwaardigheden de graven van de twee eerste Christen-Koningen van Polen, *Miezyslow I* en zijn zoon *Beleslow*.

— De opbrengst der Russische goudmijnen was in dit jaar 1457 pud 28 pond, zijnde eene waarde van 19,902,338 roebels; die der zilvermijnen was 1367 pud 6 pond, eene waarde hebbende van 1,244,881 roebels.

ZWEDEN.

Den 24sten November heeft de Koning den rijksdag geopend met eene aanspraak, waarin hij, ten aanzien van de buitenlandsche staatkunde, het volgende zegt: „Het gevoel van mijnen pligt, tegenover de staatkundige gesteldheid van Europa, dringt mij, om u eene omslagtige ontvouwing aan te bieden van de voor het voltooijen van ons verdedigingsstelsel vereischte bewilligingen, alsmede der maatregelen, welke noodwendig zijn, om dat stelsel te brengen op een voet, die geëigend is om de onafhankelijkheid des rijks te verzekeren. Elk opregte vriend des vaderlands zal aan deze gewigtige belangen de meest ernstige aandacht moeten schenken. Nimmer heeft een Zweedsch monarch een vruchteloos beroep op de vaderlandsliefde zijner onderdanen ten behoeve van de eer en de nationaliteit zijns volks gedaan. Gij zult, naar ik vertrouw, toonen de waardige vertegenwoordigers te zijn eener natie, wier moed en zelfverloochening den Zweedschen naam met onuitwischbare trekken in de roemrijke jaarboeken der geschiedenis hebben gegrift.”

Onder anderen zeide Z. M. ook het volgende:

„De landbouw, die belangrijke tak onzer bedrijvigheid, heeft in de laatste tijden zeer bevredigende vorderingen gemaakt. De jongste oogst heeft echter betrekkelijk niet bijgedragen tot vermeerdering der algemeene welvaart. Daar hij grootendeels gebezigd werd tot vervaardiging van eenen drank, welks misbruik de edelste hoedanigheden des volks dreigt te ondermijnen, zoo is hij niet voldoende geweest om den invoer van levensmiddelen overbodig te maken, terwijl bij een doelmatig gebruik de vaderlandsche bodem meer zou kunnen leveren dan voor eigen behoefte noodig is. Het is tijd, goede heeren en Zweedsche mannen, ten deze maatregelen te nemen, ten einde een meer met het algemeen welzijn overeenkomstig resultaat te verkrijgen. Alle goede burgers zijn in dit opzigt door een even edelen als vaderlandlievenden geest bezield. Uit alle deelen des koningrijks heb ik talrijke adressen ontvangen, om mij te verzoeken, dat ik aan de zooveel nadeel aanbrengende vervaardiging van den bedoelden drank en het daaruit voortvloeijend overmatig gebruik van denzelven een perk moge stellen. Ik zal u betreffende deze aangelegenheid een voorstel doen voorleggen, in de overtuiging, dat gij aan mijne vaderlijke bedoelingen te gemoet zult komen.”

GROOT-BRITTANJE.

LONDEN, 4 December.

De *Times* van eergisteren besloeg bijna drie kolommen met berigten van spoorweg-ongelukken in Engeland.

— De intrekking van het aanzienlijk kapitaal (men schat het op ongeveer £ 800,000), dat de Keizer van Rusland in de bank van Engeland had liggen, en thans geheel of grootendeels in Holland onder bewaring gesteld is, heeft in de City en ook in hoogere kringen grooten indruk te weeg gebragt.

— *Daily News* berigt, dat het Russische gouvernement den Engelschen admiraal *Slade* en kapitein *Borlase*, die in Turksche dienst zijn, teruggeroepen wenscht te zien door het Britsche ministerie.

— Uit Hull wordt gemeld, dat het tusschen die stad en Hamburg varende schroefstoomschip *Marshall*, hetwelk eene kostbare lading en omtrent 150 landverhuizers aan boord had, verongelukt is. Eene van deszelfs booten is in de Noordzee opgevischt. Behalve de daarop aanwezige personen, hebben vermoedelijk al de overige passagiers en matrozen, die zich aan boord van het vaartuig bevonden, het leven verloren. Het ongeluk schijnt door aanvaren met een ander vaartuig, gedurende zwaren mist, veroorzaakt te zijn.

— Volgens eene door het bestuur van de munt der Vereenigde Staten gedane opgave, heeft de hoeveelheid stofgoud, welke bij die inrigting ontvangen is sedert de ontdekking der goudmijnen van Californië tot het begin der afgeloopen maand, eene gezamenlijke waarde van eenenveertig millioen ponden sterling bedragen.

— De dagbladen van Hamilton deelen mede, dat de buskruidfabrijk van de heeren *Kelly* en *Co.*, te Cummingsville (Halton), de eenige die er in Canada bestaat, den 2den November met een zoo vervaarlijk geraas in de lucht is gesprongen, dat de uitbarsting gehoord werd te Hamilton, dat van Cummingsville 18 mijlen verwijderd is. Driehonderd vaten buskruid zijn bij die ramp in de lucht gevlogen. Gelukkiglijk heeft niemand daarbij het leven verloren.

— Hoewel de hoop dat de Chinesche opstandelingen eene aanwinst voor de Protestantsche kerk zouden zijn, door latere berigten veel is verminderd, heeft het Engelsch zendelinggenootschap geoordeeld, dat van den tegenwoordigen verwarden toestand van China partij voor zijne zaak kon getrokken worden, en het verzamelt thans geldelijke bijdragen voor het uitzenden van tien nieuwe zendelingpredikers naar China. Een Schotsch zendelinggenootschap doet *Bunjan's* bekende *Pelgrimsreize*, een voor de levendige verbeelding der Chinezen berekend boek, in het Chineesch vertalen. Het eerste deel dezer vertaling wordt thans in Engeland gedrukt.

FRANKRIJK.

PARIJS, 4 Decemb r.

De Keizer heeft aan de dames, die op de Tuilleriën voorgesteld moeten worden, de verpligting opgelegd om een' hofmantel te dragen. Ieder zulk een mantel, die van fluweel moet zijn, kost minstens 700 à 800 francs. De Keizer blijft daardoor, in het belang van de nijverheid, medewerken, om de weelde aan het hof ten toppunt te voeren.

— Het water der Seine is zeer laag, nog slechts 5 palm boven het laagst bekende peil, namelijk dat van 1719.

— De verplaatsing van het hôtel Dieu is stellig bepaald. Het nieuwe gasthuis zal worden gebouwd tegenover de kerk Notre-Dame, en zal 600 bedden bevatten. De kosten zijn geraamd op 15 millioen, waarvan 10 voor den aankoop van terrein.

— Van den 1sten tot den 30sten November zijn te Marseille aangekomen 341 schepen, met 804,270 mudden graan, grootendeels van de Zwarte Zee.

— De heer *Bréant* heeft aan het instituut een legaat van 100,000 fr. vermaakt, welke som bestemd is als belooning voor den uitvinder van een geneesmiddel tegen de Aziatische cholera of voor den ontdekker van hare oorzaken. Tot op het tijdstip dat de prijs zal kunnen worden toegewezen, moeten de renten van het kapitaal verstrekt worden aan hem, die de wetenschap het meest heeft doen nabij komen tot de genezing of de oorzaken dier ziekte, of in de tweede plaats aan hem, die het middel zal aanwijzen om den besmettelijke huiduitslagen radikaal te genezen.

— De heer *Michel Chevalier*, lid van den Franschen staatsraad, in het *Journal des Débats* een verslag gevende van de gelukkig volbragte hervorming van het Nederlandsche muntwezen, neemt daaruit aanleiding om het raadzame te betoogen van eene gelijke hervorming van het Fransche muntwezen, hetwelk thans nog twee standaards heeft. De beroemde Fransche staathuishoudkundige zegt, dat zich meer en meer onmiskenbare voorteekenen opdoen van eene vermindering der koopwaarde van het goud, en dat deze te eeniger tijd eene groote verwarring moet te weeg brengen in het handelsverkeer en de bedrijvigheid dier landen, welke het stelsel van den dubbelen standaard ongewijzigd behouden. Al mogt ook de daling die de prijs van het goud in verhouding tot dien van het zilver op dit oogenblik ondergaat, voorbijgaande zijn en ophouden met de omstandigheden die den uitvoer eener groote hoeveelheid zilver uit Europa naar China hebben te weeg gebragt, dan nog zou het, volgens den genoemden schrijver, raadzaam zijn de hervorming van het Fransche muntwezen niet uit te stellen tot eenen tijd waarop zij veel grooter opofferingen zou vorderen dan thans.

— Men verzekert, dat de hier gevestigde Turksche gezant *Vely*-bassa van zijne regering last heeft bekomen om jonge lieden, die hunne wetenschappelijke opleiding hebben genoten bij de geneeskundige faculteit te Parijs, te bewegen om als officieren van gezondheid dienst te nemen bij het Turksche leger.

— De hertog *van Valmy*, een ijverig Orleanist, is sedert de fusie tot de Bonapartisten overgegaan. Hij zal eerlang tot senator worden benoemd.

— De hertog *van Elchingen*, broeder van den prins *de la Moskowa* en van *Edgard Ney*, die steeds aan de *Orleans*-partij getrouw was gebleven en zelfs in den laatsten tijd verzocht had om als generaal op nonactiviteit gesteld te worden, heeft ten gevolge der fusie weder verzocht in dienst te treden. Hij heeft aan de Prinsen *van Orleans* geschreven, dat hij zich door hunne abdicatie ontslagen achtte, en dat hij, de driekleurige vlag niet kunnende verlaten voor de legitimiteit, zich nu aan het keizerrijk aansloot.

(Zie het vervolg der Nieuwstijdingen, enz. in 't Bijvoegsel.)

ZEETIJDINGEN.

Binnengekomen te Amsterdam den 4 Dec., kapit. *Addens* Jantje Doornbos, van Liverpool; *Stenger* Anna Margaretha Adriana en *Koops* Lammechiena, beide van Dantzig; *Naatje* Adriana Elsina, van Frederikstad; *Schoemaker* Tweelingen, van Hamburg; den 5den *Schaap* Maria Johanna, van Suriname; *Jonker* Thia, van Riga; *Hoveling* Redite, van Croonstad; *Bragt* Lucretia, van Lissabon; *Visser* Eensgezindheid en *Kuiper* Anna Augusta, beide van Riga. — Te Texel den 4 Dec., *Mulder* de Vrouw Jantina, van Goole; den 5den *de Jonge* Arentina Jacoba, van Petersburg. — In het Vlie den 3 Dec., *Hazewinkel* Grietje Mollema en *Wegener* Vrouw Martha, beide van Petersburg; *Oostervink* Pieter, van Frederikstad. — Te Helvoet den 4 Dec., *Kamminga* Oldambt, van Riga. — Te Vlissingen den 3 Dec., *Hazewinkel* Johanna Petronella, van Dantzig; den 4den *Kramer* Catharina, van Riga. — Te Corunna den 20 Nov., *Giezen* Libra, van Sunderland; den 21sten *Breeland* Gesina Hendrika, van Vigo. — Te Triest den 5 Dec., *Fekkes* Tjallinga Aurelia, van Amsterdam. — Te Leith den 2 Dec., *Cappen* Neptunus, van Harlingen. — Te North Shields den 2 Dec., *Koning* Susanna Elisabeth en *de Jonge* Arnoldina Catharina, beide van Rotterdam; *Kaizer* Harmonie, van Delfzijl; *Brouwer* Aurora, van Londen.

Binnengekomen te Koppenhage den 30 Nov., kapit. *Munck* Alwina, van New-Castle. — Te Elseneur gepasseerd den 30 Nov., *de Boer* Jantina, v. Koningsbergen naar Aberdeen, met granen. — De Groote Belt gepasseerd van den 28—29 Nov., *Goot* Vriendschap, naar Holland. — Te Cuxhaven den 2 Dec., *Bontekoe* Jong Lucas, van Sunderland; *Hollander* Johannes, van Amsterdam den 3den *Drent* Maria Anna, van Livorno.

Binnengekomen te Texel den 7 Dec., kapit. *Bos* Eendragt, van Petersburg. — Te Helvoet den 6 Dec., *Goossens* Cornelia, van Rouaan; *Brongers* Sophia, van Petersburg; *Mooi* Hillechiena Catharina, van Riga. — Te Porto den 21 Nov., *Koster* Zeeploeg, v. Londen; den 28sten *Vos* Betje Pronk, van Riga. — Te Vigo den 12 Nov., *Schummelketel* Johanna Maria, van Amsterdam, den 14den *Hazewinkel* Dolfijn en den 18den *van Sluis* Gezina, beide van Londen, alle 3 zeilklaar naar Porto; den 19den *Prins* Odelia en Maria, van Riga naar Porto. — Te Londen den 5 Dec., *Jager* Zwaantje Cornelia, van Leer. — Te Kirkaldij den 3 Dec., *Prins* Twee Gebroeders, van Petersburg. — Te North Shields den 3 Dec., *Blaak* Jantina, van Antwerpen; *Brouwer* de Hoop, v. Dantzig. —

Te [illegible] den 3 Dec., *Schuur* Aaltje Prouk, van Pillau. — Bij Southwold den 2 Dec., *Oostra* Annechina, van Wismar n. Londen.

Zeilklaar te Newcastle den 2 Dec., kapit. *Fenenga* Wilhelmina, naar Groningen; *Meester* het Vertrouwen, naar Zwolle; *Singer* Annette en *Nieboer* Maria, beide naar Porto.

Zeilklaar te Falmouth den 3 Dec., kapit. *Scholtens* Alida Ikina, naar Goole. — Te Liverpool den 3 Dec., *de Groot* Harmonie, n. Dordrecht. — Te Newcastle den 3 Dec., *Bultje* Eemstroom en *Leeuwe* Hendrika Jantina, beide naar Amsterdam; *Stege* Gesiena, naar Malta; *Bieze* Harmina, naar Lissabon.

Vertrokken van Amsterdam den 4 Dec., kapit. *de Grooth* George Andreas, naar St. Thomas; *Gnodde* Jonge Walrave, naar Messina; *Lovius* de Waakzaamheid, naar Belfast; den 5den *Stuit* Beerta Hendrika, naar Palermo; *Brouwer* Anna Louisa, n. Newcastle. — Van Texel den 4 Dec., *Franken* de Goede Verwachting, naar Saramacca; *Scholtens* Sjoumenta, naar Livorno; *Leeuw* Cornelia, naar Gibraltar. — Uit het Vlie den 3 Dec., *Kwint* Jantina, naar Newcastle. — Van Brielle den 4 Dec., *van der Wal* Alida en *Vaalman* Aurora, beide naar Newcastle. — Van Rouaan den 1 Dec., *Goossens* Cornelia, naar Rotterdam. — Van Plymouth den 2 Dec., *de Boer* H. Willebrordus, van Hartlepool naar Singapore. — Van Liverpool den 2 Dec., *Wieringa* Anke Berg, naar Rotterdam. — Van Goole den 2 Dec., *Helmers* Hendrika Roelina, n. Amsterdam.

Vertrokken van Bremerhaven den 2 Dec., kapit. *Poort* Dirktje, naar Amsterdam.

Vertrokken van Leith den 3 Dec., kapit. *Engelsman* Gezusters Boll, naar Boness. — Van Harwich den 3 Dec., *Edema* Margaretha Gesina, naar Londen.

ZOUTKAMP, 7 Dec. Binnengekomen den 7 Dec., kapit. *Kemper* Gebroeders, van Newcastle.

Vertrokken den 5 Dec., kapit. *Dirks* Sjouke, van Amsterdam naar Bremen, dezelve is tot Aduarderzijl gekomen.

Zeilklaar den 5 Dec., kapit. *Zoeler* Catharina, naar Londen.

OOSTMAHORN, 7 Dec. Ter reede gearriveerd den 5 Dec., kapit. *Engelsman* Vlijt, van Riga naar Groningen.

DELFZIJL, 8 Dec. Binnengekomen den 6 Dec., kapit. *van der Molen* Jantiena, van Emden, met eene lading varkens; den 8sten *Borst* Jacobus, van Croonstad.

SCHEEPSVRACHTEN.

DANTZIG, 1 Dec. In bevrachtingen was het heden zeer stil, men bewilligde naar Londen 30 sh. p. load balken.

BURGERLIJKE STAND.

Van af den 2den tot en met den 8sten December 1853 zijn te *Groningen* geboren 12 zoons en 9 dochters; gehuwd 7 paren; overleden 20 ouden en 8 jongen.

PRIJZEN DER GRANEN, ZADEN, ENZ.

GRONINGEN, 6 *December.*

TARWE.	Veen 64 ℔ f 7,10	» 40 ℔ f 3,55
Oude 70 ℔ f 14,00	» 66 » » 7,50	Zw. Voer 36 » » 3,00
N. Oml. 68 » » 12,20	GERST.	» 38 » » 3,35
» 70 » » 12,85	N. Winter 54 ℔ f 6,95	» 40 » » 3,50
» 72 » » 13,40	» 56 » » 7,35	BOONEN.
» Old. 68 » » 11,90	» 58 » » 7,70	N. Paardeb. f 7,75 a f 8,50
» » 70 » » 12,60	Zomer 54 » » 5,85	ZADEN, ENZ.
» » 72 » » 13,10	» 56 » » 6,25	Gr. Gortpm. f 12,25,50,75
» » » »	Knobbe 60 » » 7,30	Par. 100 N. ℔ f 14,50 tot f 18
ROGGE.	» 62 » » 7,60	Old. Koolz. f 11,50,90
O. Inl. 64 ℔ f 9,70	HAVER.	Oml. dito f 11,75 f 12
» » 66 » » 10,10	Dikke 36 ℔ f 3,30	Oostfr. dito f 12,75 f 13
N. » 68 » » 10.50	» 38 » » 3,50	Zomerzaad f 6 tot f 10
» » 70 » » 10,90	» 40 » » 3.70	Lijnzaad f 9 f 11
» » » »	» 42 » » 3 90	G. Mosterdz. v. f tot f
BOEKWEIT.	» 44 » » 4,10	Raapolie p.v. f 40
Gr. Zd. 64 ℔ f 7,40	» 46 » » 4,30	Prijs der Boter.
» » 66 » » 7,80	» 48 » » 4,50	1ste soort ¼ ton f 34
» » 68 » » 8,20	» 50 » » 4,70	a - 35
» » 64 » » 7,25	O. Bl. Voer 36 » » 3.15	2de » » » f 33
Zw. Zand 66 » » 7,65	Bl. Voer 38 » » 3.30	

De handel in granen was heden over 't geheel zeer lusteloos en door belemmerden afvoer tot verlaagde prijzen nog bijna zonder koopers. — Tarwe 35 ct., Rogge 75 ct. en Boekweit 10 ct. lager verkocht. — Gerst mede lager afgegeven. — Haver mede niet dan 25 a 30 ct. lager te plaatsen. — Boonen weinig begeerd. — In Zaden gaat bijna niet om. — Gort prijshoudend.

AMSTERDAM, 3 *December.* De marktprijzen van Boter waren heden als volgt: Vriesche f 46 à f 49, Kamper f 45 à f 47, Deventer f 36 à f 41, Zwolsche f 41 à f 43.

AMSTERDAM, 7 *December.* Tarwe zonder handel. — Rogge 116, 119, 120 ℔ Petersb. f 295, f 306, f 310; 117, 119 ℔ Arch. f 300, f 303.

Koolzaad in deze maand ½ p. vl. lager; op 9 vat dadelijk en in Dec. 70½ p. vl.; Sept. 1854 67 p. vl. — Lijnzaad zonder handel. — Raapolie dadelijk en op levering williger: op 6/w. f 39,50; Vlieg. f 38,25; Mei 1854 f 39,25; Sept. 1854 f 38; Oct. 1854 f 38,25; Nov. 1854 f 38,25 a 50. — Lijnolie hooger betaald op 6/w. f 31,50; vlieg. f 30,25. — Hennepolie op 6/w. f 38,25; vlieg. f 37.

ROTTERDAM, 5 *December.* Tarwe: Zeeuws., Vlaams. en Overm. was heden in puike kwaliteiten niet onder vorige prijzen te koopen, afwijkende soorten onbegeerd, de beste Jarige van f 16 tot f 17; mindere van f 13,50 tot f 15,50; de beste Nieuwe van f 16,25 tot f 17,25; mindere van f 14 tot f 16; Poolsche en Roode als voren aan cons.: 156 ℔ witb. Pools. f 480, f 490, f 495; 163 ℔ Hoogl. Kleefsche f 500; 160 ℔ dito f 480, f 490; 161 ℔ Bovenl. Rijs f 485; 160 ℔ Kleefs. f 485; 159 ℔ Mecklenb. f 485; 157 ℔ Rostock f 475; In veiling: 12 last 155 ℔ bonte Poolsche f 454; 14 last 155 ℔ betere dito f 465, f 467, f 468, later uit de hand f 475. — Rogge: Overm., Zeeuws. en Vlaams., door schaarschte weder 25 cents hooger, f 11 a f 12,50; Buitenl. prijshoudend: 143, 145 ℔ Eupat. f 314, f 315, f 320; 146 ℔ O. Rijn f 310; 146, 150 ℔ Fransche f 320, f 325, f 333; 142 ℔ Archangel f 308, f 310; 140 ℔ O. dito f 300; 148 ℔ Windau te Schiedam f 345. — Gerst: Zeeuws., Vlaams. en Overm. 40 cents lager, Winter f 8 a f 8,50; dito Zomer f 6,90 a f 7,60. — Haver 20 cts. lager; Zeeuws. en Inl. Korte f 3,80 a f 4,70; dito Lange f 3 a f 3,70. — Boekweit, f 5 hooger, op 140 ℔: N. Noordbrab. f 250, f 253, f 255; Zeeuws. f 238; Rijn f 248, f 250; O. Vries. Veen f 240, f 245. — Erwten: Zeeuws. Groene f 11 a f 12; Groote dito f 12 a f 13,75; Geld. Graauwe f 13 a f 16. — Boonen: Zeeuws. en Walch. Witte f 11,50 a f 14,50; dito Bruine f 10,50 a f 14,50; dito Paardenboonen 20 cents lager, drooge van f 7,60 tot f 8; wakke van f 6 tot f 7,25. — Koolzaad zonder handel.

LONDEN, 3 *December.* Van Boter werden aangevoerd: 4415 v. van Harlingen, 1998 v. van Hamburg, 951 v. van Havre, 2696 v. van Rotterdam, 825 van Ostende, 217 v. van Antwerpen. Naar Buitenl. en Iersche Boter was goede vraag, maar prijzen niet merkelijk verbeterd; Vriesche 100 à 104 sh.; Holl. 90 à 94 sh.; Kamper en Zwolsche 96 à 100 sh.

LONDEN, 5 *Dec.* Inl. Tarwe was heden, ten gevolge van slechte gesteldheid, 1 a 2 sh. lager dan j.l. Maandag. Ook vreemde was over het algemeen niet dan tot 2 sh. prijsverlaging te slijten. Meel 6 p. a 1 sh. lager. Gerst 1 a 2 sh. beterkoop. Erwten 2 sh., Boonen 4 sh., Haver 6 p. a 1 sh. lager.

VEE- en PAARDENMARKTEN.

GRONINGEN, 6 *December.* Op de weekveemarkt was heden een ruime aanvoer van hoornvee en waren goede soorten ter markt; vet vee werd verkocht van 17 tot 21 ct. het halve Ned. pond en een enkele iets hooger; er bestond goede vraag naar vaalmelkte- en kalfkoeijen en deze werden tegen hooge prijzen wel omgezet. — Schapen en varkens, vooral jonge, ruim ter markt met vluggen verkoop; geslagte varkens waren heden veel aangebragt, en daarin vertoonde men veel kooplust; de prijzen ondergingen eene aanzienlijke daling, want goede soorten werden verkocht van f 50 tot f 55 de 100 Ned. ponden, en ging deze voor puik besten tot f 59, een varken van 72 Ned. ponden werd verkocht voor f 46 de 100 Ned.

AMSTERDAM, 5 *December.* De aanvoer van hoornvee was zeer gering, 168 vette runderen werden verhandeld voor f 200, f 180 en f 160; 40 melkkoeijen golden f 130, f 110 en f 100; 238 vette varkens, 48—50 cents het Ned. ℔; 69 schapen f 24, f 22 en f 20.

LONDEN, 5 *December.* De aanvoer was zeer aanzienlijk en bestond in: 2006 ossen, 2013 koeijen, 677 kalveren, 230 varkens en 14,263 schapen. De handel te Smithfield was algemeen beter; alle soorten waren gevraagd en prijzen bij gevolg stijgend. Van runderen waren 4700 stuks zeer schoone beesten aan de markt, welke tot ferm vorige prijzen grif verkocht werden; Schotsche bedongen 4/8 sh. Schapen, waarvan 24,092 stuks ter markt waren, gingen tot iets hooger prijzen af, 3/10 a 5/2. Kalveren vonden spoedig koopers tot 2 d. avans, 3/10 a 4/10.

PRIJSCOURANT DER EFFEKTEN.

Amsterdam, 7 *December.*

NEDERL. Werk. Schuld 2½ pCt. 61$\frac{5}{16}$, 61½, 61⅝; Dito Dito 3 pCt. 73⅝; Dito Dito 4 pCt. 92$\frac{7}{16}$, 93⅛, 92⅞; Haarlemmer-meer 5 pCt. 100; Aand. Ned. Bank 117. — BELGIE, bij *Rothschild* 2½ pCt. 50$\frac{9}{16}$. — SPANJE, Onbep. St. 1 pCt. 21⅞, 21⅞, 21$\frac{11}{16}$; Dito Binnenl. à 6/m. 3 pCt. 41⅝, 41⅝, 41⅝; Coup. Bewijzen 5⅝; Amort. Schuld 4⅞. — PORTUGAL, te Londen 3 pCt. 36$\frac{11}{16}$, 37⅛, 36$\frac{13}{16}$; Dito Uitgest. 15$\frac{11}{16}$.

RUSLAND, Obl. *Hope* 1798 en 1816 5 pCt. 104; Dito Dito 1828 en 1829 5 pCt. 102½, 102⅝; Cert. 4½ pCt. 94⅞; Dito bij *Hope* 4 pCt. 88⅞; Dito bij id., 5de Serie 87; Certific. te Hamburg 100; Dito v. Inschr. in Assignatien 6 pCt. 68⅞. — POLEN, Cert. 4 pCt. 81⅞. — OOSTENRIJK, Metall. 5 pCt. 76, 76½; Dito Nieuwe 1847 2½ pCt. 39$\frac{3}{16}$; Dito 1851 en 1852 2½ pCt. 39$\frac{3}{16}$; Dito Nieuwe 5 pCt. en Dito Lo. B. 5 pCt. 90⅞; Weenerb. bij *Goll en Co.* 5 pCt. 89¼; Amerik. Bank-Act. 4$\frac{3}{16}$; Louis. bij *Hope* 5 pCt. 99¾; Mexik 23⅛, $\frac{3}{16}$, $\frac{1}{16}$; Dito Onb. 23, $\frac{1}{16}$, $\frac{7}{16}$; Peru 4½ pCt. 68⅜, ½, ⅜; Gren. 2½ pCt. 20¾, 21$\frac{1}{16}$, 20⅞; Dito Uitg. 8, ¼; Venez. 3½ pCt. 31½; Dito Uitg. 13⅜, ½; Thes. Amst. 105, ⅛.

Holl. fondsen, die aanvankelijk hunne vooruitgaande beweging schenen te vervolgen, zijn later door eenige verkoopen, welke in Integralen en voornamelijk in 4 pCts. zijn bewerkstelligd, eenigermate achteruitgegaan. — In vreemde effekten was de stemming over het algemeen flaauwer, bij vrij levendige affaire in Oostenrijksche, Spaansche, Portug., Mexik. en Grenada's.

Gren. Onb. St. 2½ pCt. 20$\frac{9}{16}$, ⅝.

Koers van het Geld: Beleening 3½; Prolong. 4; Disconto 3 pCt.

Laatste Prijzen te 5 uur. Integr. 2½ pCt. 61⅝; Spaansche 1 pCt. 21$\frac{11}{16}$; Binnenl. 3 pCt. 41⅝; Metall. 5 pCt. 76½.

ADVERTENTIEN.

*** VERGADERING van het Departement *Groningen* der Nederlandsche Maatschappij **ter Bevordering van Nijverheid**, op MAANDAG den 12den December 1853, des avonds te 7 uur, in het CONCERTHUIS te *Groningen.* — ONTWERP-PRIJSVRAGEN. — MEDEDEELINGEN.

S. M. S. MODDERMAN, *Secret.*

PICTURA.

BESTUURDEREN van het KUNSTLIEVEND GENOOTSCHAP *ter aanmoediging en bevordering van Teeken- en Schilderkunst*, onder den naam ***PICTURA***, berigten door deze, dat op de uitgeschreven Prijsvraag voor 1853 zijn ingezonden ZES SCHILDERIJEN, voorzien met de volgende Spreuken: No. 1. „Al doende leert men;" No. 2. „De Natuur is de beste Leermeester;" No. 3. „Liefde voor de Kunst;" No. 4. „Stil genot;" No. 5. „De morgenstond heeft goud in den mond;" No. 6. „Al doende leert men."

Dat de Commissie van Beoordeeling volgens het uitgebragt verslag dit jaar geene der ingekomen stukken konde bekroonen, maar het wenschelijk achtte de Schilderijen No. 4. „Stil genot" en No. 6. „Al doende leert men," als blijk van aanmoediging te schenken een GETUIGSCHRIFT en VIJFENTWINTIG GULDEN.

Bestuurderen zich met het voorstel der Commissie vereenigd hebbende, noodigen derhalve de Vervaardigers van beide opgenoemde Stukken uit, om binnen 8 *dagen* aan den SECRETARIS des GENOOTSCHAPS te berigten, of zij toestemming geven *tot het openen der Naambriefjes.*

GRONINGEN, 8 December 1853.

Bestuurderen voornoemd,
Namens dezelve:
H. TIDDENS, *Secretaris.*

IN DE SOCIETEIT DE HARMONIE,

op Zaturdag den 10den,

zal zich doen hooren de Familie **MAYER**, reeds zoo gunstig alhier bekend;

op Woensdag den 14den:

SOIRÉE MUSICALE, onder directie van den Heer VONEND, door een gezelschap van negen **BOHEMER ZANGERS.**

GRONINGEN, 8 December 1853.

Namens het Bestuur:
A. R. SORMANI.

PROGRAMMA voor het

GODSDIENSTIG MUZIJKFEEST

op den TWEEDEN KERSDAG, in de GROOTE KERK, des avonds te 5 uur, *ten voordeele van arme, verwaarloosde Kinderen.*

SPREKER: **L. S. P. MEIJBOOM.**

1. *Ouverture*, door het Militaire Muzijkkorps.
2. Algemeen gezang, ondersteund door het Orgel en tevens door het Muzijkkorps.
3. *Koraal* van WILHELMUS SMITS; door het Mannenkoor.
4. *Algemeen Gezang*, ondersteund door het Orgel en het Muzijkkorps.

(Collecte voor de voeding van lijdende Kinderen in den winter.)

5. *Koraal*, door het Mannenkoor.
6. *Engelenzang* van BELOKE, door het Mannenkoor.
7. *Engelenzang* door de Gemeente, ondersteund door het Orgel en het Muzijkkorps.
8. *Kwartet* voor Mannen. „*Heilig is de stille nacht.*"
9. *Vierstemmig Mannenkoor.* „*Kind des Hemels!*"
10. *Adagio*, door het Militaire Muzijkkorps.
11. *Koraal* van WILHELMUS SMITS, door het Mannenkoor.
12. *Algemeen Gezang*, ondersteund door het Orgel en het Muzijkkorps.
13. *Vierstemmig Mannenkoor* van KREUTZER.
14. *Kwartet voor Mannen* van BELOKE.
15. *Kwartet voor Mannen* van BERGT.
16. *Ouverture*, door het Militaire Muzijkkorps.

De **Toegangkaartjes** zullen voor **50** Ct., die voor Kinderen voor **25** Ct., — en de **Gezangen** voor **10** Ct. verkrijgbaar worden gesteld.

Menschenvrienden mogen dit liefdewerk ondersteunen! De LIJSTEN van INTEEKENING, die thans nog rondgaan, geven aan ieder gelegenheid, daarop te kunnen teekenen.

Voor *afzonderlijke* Vrouwenplaatsen en verwarming zal worden gezorgd.

De Deuren aan de Zuidzijde zullen precies te half 5 worden geopend: te 5 uur zal alleen de laatste Deur geopend blijven.

HUWELIJKS-, GEBOORTE- EN STERFBERIGTEN.

*** Getrouwd:

D. NANNINGA, Cz.,
van *Uithuizermeeden*,
met
A. BEUCKMA.

BAFLO, 3 December 1853.
Eenige kennisgeving.

*** Op den 6den December 1853 beviel te *Groningen* zeer voorspoedig van eenen *ZOON* de HoogWelgeb. Vrouwe E. S. ALBERDA VAN EKENSTEIN— Baronnesse RENGERS.

*** ASSEN, 6 December 1853. Heden beviel van een' ZOON S. MULDER, Echtgenoot van

H. WESTRA.

*** Heden beviel door Gods goedheid van eenen welgegeschapen ZOON M. A. C. HAUFF, geliefde Echtgenoot van

E. SMIT, *Pred.*

SMILDE, 6 December 1853.

*** Bevallen van een' ZOON R. J. VAN ELMPT, Echtgenoot van

J. P. HUISMANS.

GRONINGEN, 8 December 1853.

*** SAPPEMEER, 2 December. Gisteren avond overleed Vrouwe WILHELMINA STAR LICHTENVOORT, Weduwe wijlen den Heer Luitenant-Generaal G. M. BUSMANN, in den ouderdom van ruim zevenenzeventig jaren.
Eenige kennisgeving.

*** Heden overleed onze geliefde Zuster JANTJE GOEDHUIS, in den ouderdom van ruim 71 jaren.

GRONINGEN, 3 December 1853.

D. GOEDHUIS.
Uit aller naam.

*** Heden avond overleed, tot onze bittere droefheid, onze geliefde oudste Zoon DOUWE, in den jeugdigen leeftijd van ruim 25 jaren; diep betreurd door ons, Broeders en Zusters en verdere Betrekkingen. Allen die den overledene gekend hebben, zullen in ons verlies deelnemen.

GRONINGEN, 4 December 1853.

K. D. BOON.
G. D. BOON,
geb. **MULDER.**

*** Heden nacht, omstreeks elf uur, ontsliep zacht en kalm, na eene ziekte van drie weken, onze Vader en Behuwd-Vader CORNELIS TJEEDS HANGELBROEK, in den ouderdom van 66 jaren en ruim 9 maanden.

ZEVENHUIZEN, 4 December 1853.

H. HANGELBROEK.
Mede namens mijne Broeders en Zusters

*** Heden overleed, tot mijne en mijner zes Kinderen innige droefheid, mijne Echtgenoot KLAASIEN OESTENS BAKKER, in den ouderdom van 55 jaren, waarvan ik bij 31 jaren in het bezit eener getrouwe en zorgvuldige Echtgenoot mogt verheugen.

GRONINGEN, 7 December 1853.

Schipper: **GERRIT H. DE JONGE.**

Ondergeteekende heeft bij deze de eer te berigten, dat hij eenen **BOEKHANDEL** begonnen heeft, ten Huize van zijnen Vader, Dr. C. U. J. HUBER, in de Heerestraat; zich aanbevelende in het leveren van alle BINNEN- en BUITENLANDSCHE BOEKWERKEN, TIJDSCHRIFTEN en COURANTEN, het plaatsen van ADVERTENTIEN in laatstgenoemden, als ook in het leveren van BIJBELS, TESTAMENTEN en GEZANGBOEKEN, alle soorten van SCHRIJFBEHOEFTEN, en alle mogelijke DRUK-, LINIËER- en BINDWERK.

GRONINGEN, 9 December 1853.

J. B. HUBER.

MORGEN TE BEZIEN,

in het REVENTER van het BURGER WEESHUIS: de **belangrijke verzameling BOEKEN**, ENZ., ENZ., ten deele nagelaten door den WelEerw. Zeer Gel. Heer D. R. JONKER, in leven Predikant te *Wagenborgen*, en G. H. MEIJER, in leven Med. Doct. te *Groningen.*

De CATALOGUS is te bekomen bij

J. DOESBURG,
Boekverkooper in de Oude Kijk-in-'t Jatstraat.

NB. Op DONDERDAG AVOND, den 15den Dec., zullen als **nagekomen** verkocht worden:

Dr. G. B. WINER, *Biblisch Realwörterbuch*, 2 Bde 1848; **Waarheid in Liefde** van 1837 tot 1848, en meer anderen.

ALMANAK VOOR

LANDBOUWERS EN VEEHOUDERS,

voor 1854, bevattende vele **nuttige zaken om** van den **Landbouw** en de **Veeteelt** de **meeste voordeelen** te kunnen trekken; 8ste Jaargang; 30 Cents.

Dit nuttige en aangename Jaarboekje, waartoe de Heeren ***VAN HALL, BERGSMA, BLAAUW, BOUMAN*** en anderen bijdragen leverden, wordt Landbezitters en Gebruikers bij vernieuwing, aanbevolen daar de inhoud zeker meer dan 30 Cts. voordeel kan opleveren.

De prijs der 6 vorige Jaargangen is 15 Cts.

Bij den Uitgever **W. EEKHOFF**, te ***Leeuwarden***, zijn nog Exemplaren te bekomen van:

***BLAAUW*, VEEFOKKERIJ.** Verhandeling over het **Bevruchten** van de **Koeijen** en de **Middelen** tegen het **niet opnemen** van het **Kalf.** 15 Cents

***EEKHOFF*, Beknopte Geschiedenis van FRIESLAND**, in Hoofdtrekken. f 4.20.

——— **Geschiedkundige Beschrijving van LEEUWARDEN**, met Platen en Kaarten, 2 Deelen. f 7,80.

——— **Bijzonderheden** uit de **Jeugd** van den beroemden Hoogleeraar ***BORGER.*** 40 Cts.

***VAN SMINIA*, Vervolg** op de **Naamlijst** van **Grietmannen**, 1816—1851. 60 Cts.

Bloemlezing uit de **Ned. berijming der PSALMEN**; in Karton 60 Cts., Schooldruk 30 Cts.

WERKJES VAN SMAAK.

Uitgaven van **S. E. VAN NOOTEN**, te *Schoonhoven.*

I. **MINA EN BETSY**, door ***J. Hoek.*** TWEEDE DRUK. Prijs ingenaaid f 1.60; gebonden f 1.90.
II. **HERMINE**, door ***Elise***, 2 deelen. TWEEDE DRUK. Prijs ingenaaid f 3.90; gebonden f 4.90.
III. **SNIPPERS VAN DE SCHRIJFTAFEL**, door ***C. E. van Koetsveld.*** TWEEDE DRUK. Prijs ingenaaid f 1.70; gebonden f 2.00.
IV. **SCHETSEN UIT DE PASTORIJ TE MASTLAND.** Ernst en Luim uit het leven van den Nederlandschen Dorpsleeraar. VIJFDE DRUK. Prijs ingenaaid f 1.60; gebonden f 1.90.

Deze werkjes zijn alle versierd met fraaije vignetten in staal, en in egale blaauw- of rood linnen banden gebonden, met vergulde stempels en titels.

Als **ST.-NIKOLAAS- en NIEUWJAARSGESCHENK** zijn bovenstaande Werkjes bijzonder geschikt.

*** **H. A. M. ROELANTS**, te *Schiedam*, heeft uitgegeven:

NEDERLANDSCHE VOLKS-ALMANAK

VOOR

1854,

ONDER REDAKTIE VAN

H. J. SCHIMMEL.

Kl. 8vo, met vier keurige platen, f 0.90.
In linnen band, verguld op snede, f 1.50.

De **OLIESLAGERS**, handel doende aan de Beurs te *Groningen*, worden bij deze verzocht, gezamenlijk te compareren op **Dingsdag den 13den December**, te één uur, ten Huize van de Erven TIDDENS, in *het Huis de Beurs* aldaar, ten einde aan te hooren een voor hen allen **belangrijk VOORSTEL.**

VERPACHTING

VAN

TOLLEN.

COMMISSARISSEN belast met het Beheer des Kunstwegs van *Winschoten* naar de Hannoversche Grenzen, gedenken in het openbaar aan den meestbiedende voor één of meer jaren te verpachten: **DE OPBRENGST der TOLGELDEN aan de TOLBOOMEN te *Beerta*, bij de *Zijlkertil*, te *Nieuw Beerta* en te *Nieuwe Schans*, met den VERVANGBOOM te *Oudezijl*, benevens de daarbij behoorende**

BEHUIZINGEN.

Deze Verpachting zal geschieden bij inschrijving en opbod, op DINGSDAG den 13den December 1853, des namiddags te 3 uur, in het Gemeentehuis te *Beerta*, waar de Conditiën ter inzage voorliggen; terwijl nadere inlichtingen te bekomen zijn bij de Burgemeesters der Gemeenten *Winschoten* en *Beerta.*

Commissarissen voornoemd:
H. J. ENGELKENS, *President.*
C. G. PLAAT, *Secretaris.*

LEEST HIER!

Medicinæ et Artis Obstetriciæ Doctores, welke genegen mogten zijn, de betrekking van Gemeentelijke **GENEESHEER** in de Gemeente ***Odoorn*** waar te nemen, worden uitgenoodigd, om, in persoon of met vrachtvrije Brieven, zich aan te melden, vóór of op den 31sten December e.k., bij den Burgemeester der Gemeente *Odoorn*; zullende de voordeelen, aan bovengenoemde Betrekking verbonden en de Voorwaarden, waarop de benoeming zal geschieden, den belanghebbenden, op franko te doene aanvrage worden medegedeeld.

STOOMBOOT- EN DILIGENCEDIENSTEN

HARLINGEN.

De **DIRECTIE** maakt bekend, dat, wanneer de Vorst zulks niet vroeger noodzakelijk maakt, de **DIENST voor dit Saizoen** op **MAANDAG** den **12den December** e.k. wordt **GESLOTEN.**

HARLINGEN, 6 December 1853.

BIJVOEGSEL

tot de Groninger Courant van den 9den December 1853, *no.* 98.

(*Vervolg der Nieuwstijdingen.*)

NEDERLAND.

STATEN GENERAAL.

Eerste Kamer.

Zitting van Maandag den 5den December.

De voorzitter deelt mede, dat door de afdeelingen benoemd zijn tot voorzitters: de heeren: *van Nispen van Pannerden*, *van Beeck Vollenhoven*, *Borski* en *Martens van Sevenhoven*; tot onder-voorzitters, de heeren: *van Andringa de Kempenaer*, *van Rijckevorsel*, *Lotsy* en *Blankenheim*.

Aan de orde is de beraadslaging over de vraag, of den heer *Cost Jordens*, ten gevolge zijner herbenoeming tot kantonregter te Deventer heeft opgehouden lid der Kamer te zijn?

De heeren *van Andringa de Kempenaer*, *van Beek Vollenhoven*, *van Nispen* en de *minister van justitie* voeren hierover het woord, waarna bij hoofdelijke omvrage, met 18 tegen 7 stemmen wordt beslist, dat de heer *Cost Jordens* heeft opgehouden lid der Kamer te zijn. (*Tegen:* de heeren *Pas-poort van Grijpskerke*, *van Weel*, *van Aylva van Pallandt*, *van Wessem*, *de Villers de Pité*, *van der Lek de Clercq* en *Insinger*.)

De commissiën van rapporteurs zijn gereed met hare verslagen nopens de ontwerpen van wet wegens verstrekkingen van marine en oorlog van 1853. — Beraadslagingen bepaald op aanstaanden Woensdag te 2 uur. — De zitting is daarna gescheiden.

Tweede Kamer.

Tweede Kamer der Staten Generaal.

Zitting van Maandag den 5den December.

In de zitting van heden is beraadslaagd over Hoofdstuk VI der staatsbegrooting (*Hervormde en andere Eerediensten*).

De heer *van Eck* verklaart zich tegen het hoofdstuk, omdat men thans afzonderlijke ministers aan het hoofd der [illegible] van eeredienst wil plaatsen.

De heer *Zylker* zal, wanneer hij in den loop der discussie niet nader wordt ingelicht, tegen dit hoofdstuk en het volgende stemmen, omdat hij, in het belang van de zelfstandigheid der kerk, de opheffing van afzonderlijke departementen van eeredienst had gewenscht. Hij heeft er zich vroeger alleen vóór verklaard, omdat die departementen in wezen zouden blijven tot zoo lang de organisatie der kerken tot stand zou zijn gekomen.

De heer *de Kempenaer* beschouwt de zaak, die het hier geldt, als hoogst gewigtig. De beoordeeling, of deze afzonderlijke departementen noodig zijn, behoort, volgens art. 83 der grondwet, uitsluitend aan den Koning. Hij gaat vervolgens de gronden na, waarom de aanstelling van bepaalde ambtenaren voor de departementen van eeredienst noodig is te achten.

De heer *Blaupot ten Cate* is van oordeel, dat men hier van beide zijden te ver gaat. Hij gelooft niet, dat door het al of niet bestaan van afzonderlijke departementen voor de eeredienst, tevens wordt uitgemaakt de al of niet afscheiding van kerk en staat. Wat intusschen zijne meening betreft, erkent hij, dat er omstandigheden en belangen kunnen zijn, welke het toezigt en de medewerking van den staat vereischen, ook in het belang van orde en rust; maar hierin ligt nog niet de behoefte opgesloten van afzonderlijke ministeriën.

De heeren *van der Veen* en *Hengst* verklaren zich mede tegen dit en het volgende hoofdstuk, omdat men afzonderlijke hoofden voor de departementen van eeredienst bepaald wenscht te vestigen. Het toezigt van den staat kan door den minister van justitie behoorlijk gehouden worden.

De heer *Storm* acht mede het bestaan van dit afzonderlijke departement eene nuttelooze uitgaaf, en meent, dat de bemoeijingen van hetzelve zonder het minste bezwaar aan een ander ministerie opgedragen kunnen worden.

De heer *Elout* verklaart, twijfel te voeden, of dergelijk afzonderlijk departement noodig kon worden geacht, en of het, ongerekend het geldelijk bezwaar, geene aanleiding zoude kunnen geven tot botsingen.

De minister van financiën, tijdelijk belast met het depart. voor Herv. eeredienst merkt op, dat hoe ruim ook het beginsel van de afscheiding van de kerk van den staat worde opgenomen, er altijd eene betrekking tusschen beide moet bestaan, die de zorg van één persoon schijnt te vorderen, bij de aanwezigheid van 1800 gemeenten, 1300 kerkeraden, 1800 collegiën van kerkvoogden en 1500 predikanten, die, zoo dikwerf zich eenig geschilpunt voordoet, zich tot het departement wenden. Naar zijn inzien behoort de staat toezigt te houden op het zuiver beheer der kerkengoederen, en onderstand te verleenen daar, waar die wordt gevorderd.

De heer *Groen* verklaart, dat het tot dusver zijne overtuiging is, dat het *niet* noodzakelijk is, een afzonderlijken minister voor dit departement te hebben; dat dergelijk hoofd zeer goed gemist kan worden, en dat hij hetzelve voor het tegenwoordige ministerie zelfs overtollig acht.

De heer *van Nispen* oordeelt, dat het nuttig kon zijn, dat in den ministerraad mannen zitting hebben, door wier tusschenkomst alle botsingen in het stuk der Godsdienst voorgekomen konden worden. Die ministers hadden eene gewigtige taak te vervullen.

De heer *van Wintershoven* verklaart, dat hij tegen het afzonderlijk bestaan van de ministers voor de eerediensten zou stemmen, omdat het hem is voorgekomen, dat de regering volkomen instemt met het door den afgevaardigde uit Tiel (den heer *de Kempenaer*) ontwikkelde stelsel.

De heer *Mackay* wenscht, de verzekering te erlangen, dat het collatie-regt, voor zoover dit niet door partikulieren uitgeoefend wordt, door de regering werkelijk in een' milden geest zal uitgeoefend worden.

De tijd. minister voor de Herv. eeredienst doet opmerken, dat hij, in zijne vorige rede, niets gezegd heeft, waardoor het denkbeeld kon ontstaan, dat hij zijn' bijval schonk aan de door den heer *de Kempenaer* gebezigde uitdrukking.

De heer *van Hoëvell* verklaart zich tegen het hoofdstuk, omdat hij een afzonderlijk departement van eeredienst onnoodig en schadelijk acht, en zulks uit hoofde de Staat zich buiten het terrein der Kerk, en wederkeerig de Kerk zich buiten het terrein van den Staat moet houden.

Art. 1 is aangenomen met 44 tegen 16 st. (*Tegen* stemden de heeren *Westerhoff*, *Hengst*, *v. Eck*, *Zijlker*, *v. Hoëvell*, *Strens*, *v. Wintershoven*, *v. Bosse*, *Sloet*, *Thorbecke*, *de Poorter*, [illegible], *v. d. Veen*, *Reinders* en *Hugenholtz*.)

Ten slotte is het geheele hoofdstuk aangenomen met 50 tegen 12 st. (*Tegen* stemden de voornoemde heeren, uitgezonderd de heeren *Strens*, *v. Wintershoven*, *v. Bosse* en *de Poorter*).

De Kamer is, nadat onderscheidene rapporten waren uitgebragt op adressen, meestal betrekkelijk het voorstel der negen leden, tot morgen gescheiden.

Zitting van Dingsdag den 6den December.

In de zitting van heden, waarvan wij om het belang der zaak, nader breedvoerig verslag geven, is alleen belangrijk dat gedeelte der discussie dat handelde over de meermalen ter sprake gekomen vraag, of de vorige regering voorafgaande mededeeling heeft gehad van den tijd en de wijze der invoering van de bisschoppelijke hierarchie hier te lande; eene beschuldiging waartegen en vroeger en later de vorige ministers zijn opgekomen en welke onlangs het onderwerp heeft uitgemaakt van den bekenden open brief van den heer *van Zuylen van Nyeveld* aan den voorzitter der Kamer gerigt.

Wat nu is uit de discussie van heden, waarin, wat de hoofdzaak betreft, schier uitsluitend het woord voerden de *minister van R.-K. eeredienst* en de heeren *Thorbecke*, *van Bosse* en *Strens*, gebleken? Dit: dat de minister *Lightenvelt*, uit hetgeen hij te Rome gezien en hier te lande vernomen en gecontroleerd heeft, niet zou aarzelen om naar eer en geweten te verklaren, dat er voorafgaande mededeeling is geschied, speciaal aan den minister *Strens*.

Daartegenover heeft die afgetreden minister er op gewezen, dat hier alles berust op de brieven, die de internuntius naar Rome heeft geschreven; dat hij nogmaals herhaalt wat hij in Aug. in deze Kamer heeft gezegd, dat noch aan hem, noch aan de regering eene mededeeling in den zin als bij de nota van October 1852 was bedoeld, is gedaan; dat hij geen negatief bewijs kan leveren; maar niettemin al wat in strijd daarmede mogt worden volgehouden, voor *logentaal* verklaart, en dat, zoo men het na deze zijne tegenspraak verder mogt affirmeren, hij het dan verklaren zou te zijn *laster*.

De heeren *van Bosse* en *Thorbecke* hebben eveneens aangetoond, dat zij, noch de heer *van Zuylen* de bedoelde mededeeling van den internuntius hebben ontvangen.

Na deze verklaringen heeft de *minister* te kennen gegeven niet meer te zullen spreken over het al of niet gedaan zijn van voorafgaande mededeeling.

Vervolgens zijn de algemeene beraadslagingen gesloten. Art. 1 (het traktement des ministers) is *aangenomen* met 16 stemmen tegen, en het geheele hoofdstuk met 53 tegen 12 stemmen (zijnde de heeren: *Storm*, *Westerhoff*, *de Man*, *Thorbecke*, *van Hoëvell*, *Hugenholtz*, *Hengst*, *van Bosse*, *van Eck*, *Reinders*, *van der Veen* en *Zylker*).

In de zitting van den 3den December zijn o. a. ingekomen een adres van *M. de Witt* en andere ingezetenen van Groningen, houdende adhaesie aan het voorstel der negen leden, in zijn geheel; een adres van *A. B. Botjes* en andere ingezetenen der gemeente Termunten, als voren, alsmede verzoek tot afschaffing van den accijns op het gemaal en den turf, en een adres van *J. H. van Oosterveen* en andere ingezetenen der gemeente Baflo, van gelijke strekking.

Bij de beraadslaging over het Hoofdstuk *binnenlandsche zaken*, onder-artikel 136, „Premiën en verdere tegemoetkomingen tot aanmoediging der onderscheidene takken van visscherij *f* 97,600.00," werd door den heer **Westerhoff** als volgt gesproken:

„Ik wil het niet ontveinzen, mijne heeren, dat ik met een gevoel van leedwezen uit de ons aangeboden begrooting gezien heb, dat Zijne Exc. de heer minister van binnenlandsche zaken gemeend heeft, de trapswijze afschaffing der premiën en verdere tegemoetkomingen tot aanmoediging der onderscheidene takken van visscherij, zoo als die in de laatste jaren, onder het vorig gouvernement hadden plaats gevonden, te moeten staken, en wel, zoo als in de kolom *Toelichtingen* gezegd wordt, omdat de verdere inkrimping der premiën gepaard dient te gaan met de opheffing der bepalingen, welke dezen tak van nijverheid belemmeren, en de herziening der wetgeving op dit punt nog onder handen is.

Wij vinden dus weêr, even als op de begrooting voor het loopende jaar, voor die premiën, die *alleen door de reeders van een klein gedeelte van ons land* getrokken worden, aangevraagd de altijd nog te groote en aanzienlijke som van *f* 97,600. Wij betreuren deze handelwijze der regering; wij betreuren dezen stilstand in de afschaffing dezer premien, daar stilstand toch niets anders dan teruggang is. Ik zal daarom artikel 136 van dit hoofdstuk, waarbij die som gevraagd wordt, dan ook niet goedkeuren, en wel te meer niet omdat ik de reden, door de regering voor die staking aangevoerd, niet van genoegzame beteekenis, niet klemmend, niet afdoende genoeg beschouw, en omdat ik geloof, dat die premiën verderfelijk voor onze visscherijen, onregtvaardig tegenover anderen en met de lessen eener goede en wijze staathuishoudkunde in lijnregten strijd zijn.

Ik zal hieromtrent niet in bijzonderheden, niet in wijdloopige beschouwingen en redeneringen treden, mijne heeren, aangezien ik reeds meermalen in deze Kamer over dit onderwerp in het breede het woord heb gevoerd, en de gronden voor mijn gevoelen heb ontwikkeld. Alleen nog neem ik de vrijheid u hier voor te lezen hetgeen omtrent deze materie, met weinige woorden slechts, gezegd wordt, in het laatst uitgekomen nommer van een zeer geacht *Tijdschrift voor staathuishoudkunde en statistiek* (door mr. *B. W. A. E. Sloet tot Oldhuis*), en waarmede ik mij geheel vereenig. In dat Tijdschrift leest men op bladz. 331:

„Heeft onze visscherij gebloeid onder het stelsel van premiën? Neen! — Hebben de visschers het genot der premien gehad of de reeders? De reeders! — Is er minder visch gevangen, sinds de premiën verminderd zijn? Neen! — Is onder het stelsel van premiën de kunst van visschen vooruitgegaan? Neen! — Hebben onze visschers nieuwe vischstreken in zee opgezocht? Neen! — Hebben de visschen in den oceaan zich aan ons reglement gestoord om zich bijvoorbeeld alleen aan den hoek te laten vangen, wanneer volgens het reglement alleen met den hoek en niet met want gevischt mogt worden? Neen zij! — Zijn niet de priemiën betaald uit de belastingen van smeden, timmerlieden, metselaars enz.? Ja! — Is het niet onregtvaardig, dat de visschers in de Zuiderzee, in de Dollard enz. van de premiën verstoken zijn, die in Holland verleend worden? Ja! — Is onze visch niet duur? Ja! — Zoude het dan geene groote weldaad zijn, wanneer, bij gemis aan vleesch, het meerendeel der natie, ook de mindere standen, goedkooper visch konden bekomen, om het even of die door Noren, Engelschen, Belgen, Franschen of Hollanders gevangen zijn? Ja! — Zoude een vrije invoer van visch, gedroogd en gezouten, niet eenen belangrijken handel in het binnenland en met Duitschland in het leven roepen? Ja! — Zoude het dan niet tijd zijn om in ééns alle premiën op de visscherij, de reglementen en de regten op den invoer van vreemden visch af te schaffen? Meer dan tijd!"

En daarom, Mijnheer de Voorzitter, moet ik over dit artikel eene hoofdelijke stemming vragen, ten einde openlijk te kunnen doen blijken, dat ik niet wil medewerken om het bestaande premiënstelsel, dat ons reeds millioenen schats gekost en de nijverheid verlamd heeft, te bestendigen."

Het bij de Tweede Kamer der Staten Generaal ingediend *ontwerp op de regeling van het armbestuur* is vergezeld door eene memorie van toelichting, welke aldus luidt:

„De regering heeft, met al de aandacht die het hooge gewigt van het onderwerp vordert, overwogen hetgeen is voorgevallen ten aanzien der vroeger voorgedragene ontwerpen van wet op het armbestuur.

„Het meest belangrijke vraagstuk, dat daarbij uit verschillende oogpunten is beschouwd en met de meeste naauwkeurigheid is onderzocht en behandeld, is zonder twijfel dit: of en in hoe ver de bepalingen der wet van toepassing moeten zijn op de kerkelijke en bijzondere instellingen van weldadigheid.

„De regering aarzelt niet hare overtuiging uit te spreken, dat de vroeger aangeboden wets-ontwerpen daaromtrent verder zijn gegaan dan de aard der zaak medebrengt.

„Het is, van den eenen kant, niet te ontkennen, dat de thans in werking zijnde wet van den 28sten November 1818 (*Staatsblad* no. 40), steeds op de kerkelijke armbesturen of diakoniën is toegepast, en dat, ofschoon sommige regterlijke collegiën daaromtrent in meening verschild hebben, bij meer dan één arrest van den hoogen raad der Nederlanden, in zaken waarbij het vraagstuk zich in verschillende vormen voordeed, de wet op de diakoniën is toegepast. Dat hoogste regterlijke collegie heeft ook, bepaaldelijk met opzigt tot de bekende publicatiën der staten van Friesland van 1755 en 1757, aangenomen, dat de vroegere provinciale wettelijke bepalingen te dien aanzien nog gelden.

„Van den anderen kant is het echter niet minder waar, dat die vroegere wetten, zoo zij er al niet eeniglijk uit zijn voortgevloeid, zeker in het naauwste verband stonden met de toen bestaande vereeniging van kerk en staat; dat zij niet in alle gewesten even duidelijk en volledig waren, en dat de toepassing der wet van 1818, en met haar ook van die vroegere wetten, na het ophouden der vereeniging, de bron is geworden van ontelbare moeijelijkheden en botsingen tusschen de burgerlijke en kerkelijke besturen, waardoor de geregelde gang der zaken van het armwezen merkbaar is verstoord.

„In dien staat van zaken heeft art. 195 der grondwet voorgeschreven, dat het armbestuur een onderwerp van aanhoudende zorg der regering moet zijn en door de wet geregeld worden.

„De regering acht het onnoodig te herhalen al hetgeen bij gelegenheid der voorloopige behandeling van de vroegere wetsontwerpen, in het breede is ontwikkeld tot staving van de tegenstrijdige beweringen, dat het grondwettelijk voorschrift de toepassing der vast te stellen wet op de kerkelijke en bijzondere instellingen van weldadigheid, zou gedoogen, gebieden of uitsluiten. Zij bepaalt zich tot de opmerking, dat, naar hare overtuiging, dat vraagstuk, noch door de letter van het voorschrift zoo als het daar ligt, noch door zijne geschiedenis op stellige wijze wordt opgelost.

„Het eenige wat de grondwet zeker heeft gewild, is dat het armbestuur bij de wet anders en beter zou worden geregeld dan in 1848 het geval was. De wijze dier regeling is, bij het gemis van nadere duidelijke aanwijzingen, overgelaten aan de wijsheid en het oordeel van den gewonen wetgever.

„Deze nu heeft zich eenvoudig de vraag voor te stellen, welke regeling, in overeenstemming *met den aard van het onderwerp*, het meest strookt met den geest der [illegible] wet.

„Van dit standpunt uitgaande, en lettende o[illegible] verschil tusschen de vroegere en de tegenwoordige rege[illegible] der betrekking van de kerk tot den staat, kan h[illegible] het oordeel der regering, niet twijfelachtig zijn, [illegible] daaruit moet een verschil van wetgeving met opzigt to[illegible] kelijk armbestuur voortvloeijen.

„De geest der grondwet toch brengt mede, dat de [illegible] zich zoo vrij bewege, als met de regten en verpligtingen van het staatsgezag bestaanbaar is.

„Tot de onderwerpen, welke behooren tot het gebied der kerk, moet, zonder twijfel, worden gebragt: het verzamelen en uitdeelen der giften, die uit het beginsel van godsdienstige liefdadigheid worden bijeengebragt, en het regelen der wijze waarop door instellingen, tot de kerk behoorende en aan haar bestuur verbonden en ondergeschikt, die giften aan de armen, waarvoor zij bestemd zijn, worden uitgereikt.

„Nu moge men verschillend denken over de meerdere of mindere doelmatigheid van de wijze, waarop de kerk dit gewigtig gedeelte harer roeping vervult, men moge zich zelfs overtuigd houden, dat daarin verbeteringen noodig zijn, — dit alles kan de zaak niet van aard doen veranderen, noch den staat de bevoegdheid geven, de taak der kerk over te nemen, of haar te noodzaken hare inzigten aan de zijne ten offer te brengen; en dat wel te minder, daar niet de staat, maar alleen de kerk invloed kan uitoefenen op het bijeenbrengen der middelen tot kerkelijke armenverzorging, die geheel vrijwillig zijn, en tot het bijdragen van welke de wetgever niemand kan verpligten.

„Daarom is de regering van oordeel, dat zij de aan haar opgedragen zorg voor het armbestuur niet beter kan vervullen dan door zoodanige wettelijke bepalingen voor te stellen als het meest kunnen bijdragen om de bron der kerkelijke armverzorging op de mildste wijze te doen vloeijen, opdat het getal armen, die hulp buiten de kerk zoeken, tot het geringst mogelijke worde beperkt.

„Lettende op de denkbeelden, die de Nederlandsche natie, met betrekking tot dit onderwerp, beheerschen, is de regering van oordeel, dat men mag verwachten, dat de bijdragen ruimer zullen zijn, wanneer de kerk in de beschikking daarover vrij is, dan wanneer zij daarin door den wetgever aan banden wordt gelegd.

„Het tot hiertoe opgemerkte is evenzeer toepasselijk op de instellingen van weldadigheid, door bijzondere personen of vereenigingen tot stand gebragt. Het schijnt onnoodig daaromtrent in afzonderlijke ontwikkeling te treden, maar genoeg op te merken, dat de redenen uit vroegere wetgevingen ontleend, ter verdediging van eene meerdere bemoeijenis van den staat met de kerkelijke armenverzorging dan de regering bestaanbaar en wenschelijk acht, niet, of althans op verre na niet in gelijke mate, op de geheel bijzondere instellingen kunnen worden toegepast, omdat aan deze ten allen tijde en tot op het tegenwoordig oogenblik in dit rijk eene meer onbeperkte vrijheid van handelen is gelaten dan aan de kerkelijke armbesturen.

„Van deze beschouwingen uitgaande, meent de regering, dat de wet, met opzigt tot de kerkelijke en bijzondere instellingen van weldadigheid, geene andere verbindende bepalingen behoort te bevatten dan die, welke noodig zijn om de regering in staat te stellen, kennis te verkrijgen van het bestaan en de werking dier instellingen, zonder welke zij niet kan voldoen aan hare verpligting, om die aanhoudende zorg aan het armbestuur, dat tot haar gebied behoort, te wijden, welke de grondwet voorschrijft.

„Die instellingen worden dan ook in het bijgaand wetsontwerp slechts verpligt tot mededeeling van hare inrigting en haar bestuur (art. 7);

om, zoo het doel eener instelling is vervallen, het gebruik harer bezittingen en inkomsten tot eene andere, aan de laatst bekende zoo nabij mogelijk komende, bestemming te regelen (art. 9);

tot het doen der opgaven, welke voor de regering onmisbaar zijn om den toestand van het armwezen te beoordeelen, en een volledig verslag, zoo als bij art. 195 der grondwet bedoeld wordt, op te maken (artt. 10 en 11);

tot het opgeven, des gevraagd, der personen, welke door haar worden ondersteund (art. 12);

tot voorafgaande kennisgeving van openbare inzameling van gelden, met uitzondering van kollekten in kerkgebouwen bij de uitoefening der openbare eeredienst, en van die voor instellingen eener kerkelijke gemeente, enkel aan de huizen van de ledematen dier gemeente (art. 13);

tot het doen blijken, zoo zij subsidie uit burgerlijke fondsen verlangen, der noodzakelijkheid daartoe (art. 19 en 60);

Voorts wordt de ondersteuning der armen blootelijk aan haar overgelaten (art. 20), en zijn, als regelende een onderwerp van burgerlijk regt, op haar van toepassing de bepalingen der artt. 49—54, nopens het verhaal op de ondersteunden, hunne bloed- of aanverwanten of nalatenschappen, en het vervallen der octrooijen.

„Bij de toelichting der bijzondere artikelen van het wets-ontwerp, zal nader worden aangetoond, dat en waarom die bepalingen strooken met de hiervoren ontwikkelde beschouwingen.

„Na de aanwijzing van het standpunt, waarop de regering zich geplaatst heeft bij het ontwerpen der bepalingen, die in deze wetsvoordragt betrekking hebben op de diakoniën en de bijzondere instellingen van liefdadigheid, is het noodig de beginsels aan te geven, waarop, naar haar oordeel, de regeling van het burgerlijk armbestuur en der armverzorging moet rusten.

„Hare hoofddenkbeelden te dien opzigte zijn deze: niemand heeft het regt onderstand te eischen van eenig openbaar bestuur.

„Het ondersteunen van armen is een *zedelijke*, geen *burgerlijke* pligt.

„In beginsel mag ieder, die ondersteuning behoeft, haar *vragen* aan zijne medemenschen.

„Die natuurlijke bevoegdheid wordt echter beperkt door de behoeften eener geregelde zamenleving in den staat, want onbeperkte bevoegdheid tot vragen wordt *bedelarij*.

„Deze is gevaarlijk voor de orde en rust in den staat.

„De staat is verpligt tegen dat gevaar te waken, en dus eene politiezorg uit te oefenen met opzigt tot de armoede.

„De beperking der natuurlijke bevoegdheid tot vragen heeft plaats ten opzigte dergenen, bij wie de arme zich aanmeldt.

„Het aanwezen van instellingen, bestemd tot het verleenen van onderstand, brengt mede, dat het vragen aan deze worde *toegestaan*.

„Het vragen aan bijzondere personen, waar dit het karakter van bedelarij aanneemt, moet daartegen *verboden* blijven.

„Uit die door den staat opgelegde beperking der natuurlijke bevoegdheid tot vragen, vloeit, als onvermijdelijk gevolg, voort, dat de staat moet aanwijzen, bij welk van zijnentwege bestaand bestuur de arme zich kan aanmelden.

„Ondersteuning van staatswege kan en behoort echter in den regel niet anders te geschieden, dan wanneer de arme geen onderstand van *elders kan* erlangen, en *niet in staat is* voor zich zelven te zorgen.

„Evenzeer als een bijzonder persoon ondersteuning aan armen kan weigeren of verleenen, kan ook van staatswege de aanvrage der armen worden afgeslagen of toegestaan.

„De beoordeeling, omtrent de noodzakelijkheid tot ondersteuning der armen en het verleenen daarvan, in de gevallen waarin het vereischt wordt, kan echter, zoowel uit den aard der zaak, als om der gevolgen wille, niet uitgaan van den staat in zijnen geheelen omvang, maar moet plaatselijk blijven en in elke gemeente worden uitgeoefend òf door haar bestuur regtstreeks, òf middellijk door van wege dat bestuur tot stand gebragte, of daaraan ondergeschikte burgerlijke of algemeene instellingen van weldadigheid.

„Tot verzekering eener regelmatige werking dier instellingen, wordt vereischt, dat die werking door regels worde beheerscht. Dit behoort de wet te gebieden, en tevens te bepalen de wijze, op welke nieuwe instellingen kunnen worden tot stand gebragt.

„De wet op het armbestuur moet verder regels bevatten ten opzigte van de burgerlijke handelingen van de besturen dier instellingen, welke op het behoud en den voor- of achteruitgang van hare bezittingen en inkomsten van invloed zijn, en ten opzigte van de goedkeuring op die handelingen vereischt. De zorg hiervoor is een gewigtig deel van den grondwettigen pligt der regering.

„Na de verzekering van een regelmatig beheer dier instellingen, behoort het tot het gebied der wet, vaste grondsla-

gen te leggen, volgens welke beslist moet worden, bij welke dier instellingen de arme zich kan aanmelden, zonder dat echter daaruit voor hem eenig regt hoegenaamd om onderstand te vorderen kan geboren worden.

„Het geval zal zich echter meermalen voordoen, dat, op het tijdstip waarop de behoefte aan onderstand ontstaat, de arme zijn verblijf niet heeft ter plaatse waar de instelling gevestigd is, bij welke hij zich, volgens de bij de wet gestelde regels, kan aanmelden. Daarin moet de wet voorzien.

„Van den eenen kant moet het misbruik worden voorgekomen, dat van die omstandigheid kan worden gemaakt door het bestuur der verblijfplaats om de fondsen van derden te bezwaren, door, voor rekening van dezen, onderstand te verleenen in gevallen, waarin dit niet, of in eene ruimere mate dan volstrekt onvermijdelijk is.

„Van den anderen kant echter doen er zich werkelijk vele gevallen voor, waarin door ziekte of andere dringende omstandigheden, die onvermijdelijkheid ontstaat, en waarin de voorziening in billijkheid niet kan worden gelaten voor rekening der verblijfplaats, op welke de arme geene wettelijke betrekking heeft. De wet zou, deed zij het laatste, aanleiding geven, dat dikwerf, uit eene soms noodzakelijke zorg voor de geldelijke belangen der verblijfplaats, zoodanige armen langer aan hun lot wierden overgelaten, of minder wierden bijgestaan, dan de eischen der menschelijkheid en de handhaving der orde en rust gedoogen.

„Daarom schijnt het stelsel van verhaal, mits met omzigtigheid geregeld, in eene wet op het armbestuur, wil zij eenen regelmatigen gang van zaken verzekeren, niet te kunnen worden gemist.

„Daarmede staat in naauw verband de vraag, of en in hoeverre de onderstand, door instellingen van weldadigheid verleend, kan worden verhaald op de ondersteunden zelven, indien zij in beteren toestand geraken, of op hunne bloed- of aanverwanten, of nalatenschappen. Het is bekend dat dienaangaande hier te lande, oudtijds, aan de besturen van onderscheidene zoodanige instellingen octrooijen van verschillenden aard zijn verleend.

„Die octrooijen geven meermalen tot regtsgedingen aanleiding, die het wenschelijk schijnt voor het vervolg te verhoeden. Het is daarom raadzaam dat de wet, bij het vaststellen van regelen, welke aan alle instellingen gelijke regten verzekeren, die octrooijen vervallen verklare.

„Onder de vele moeijelijke punten, die zich bij het ontwerpen eener wet op het armbestuur aanbieden, staat ook de vraag op den voorgrond, welke bepalingen zij moet bevatten met opzigt tot de subsidiën uit de fondsen van burgerlijke gemeenten, aan instellingen van weldadigheid te verleenen.

„Gewis zijn aan het subsidie-stelsel zwarigheden van onderscheiden aard verbonden. Het is echter meer dan twijfelachtig, of in den toestand, waarin men zich te dezen aanzien sedert eene zeer lange reeks van jaren hier te lande bevindt, de subsidiën geheel kunnen worden afgeschaft. Indien men hierop niet bevestigend durft antwoorden, moet de wetgever zoodanige voorschriften daaromtrent geven, als strekken kunnen om te doen blijken, dat de subsidiën niet anders dan als een noodzakelijk kwaad beschouwd, en zoo veel mogelijk beperkt behooren te worden.

Daartoe is het raadzaam alles te vermijden, waaruit eenigerhande verpligting voor de gemeentebesturen tot het verleenen van subsidie zou kunnen worden afgeleid; voor te schrijven wat die besturen moeten in acht nemen om subsidiën te kunnen verleenen, en aan de gedeputeerde staten op te dragen, toe te zien, dat zij niet dan bij volstrekte onvermijdelijkheid worden verleend of verhoogd, en de maatregelen te nemen, waartoe die collegiën bevoegd zijn, om de vermindering er van te bevorderen.

„Tot het armbestuur behoort voorts de opneming en verpleging van door den regter, wegens bedelarij en landlooperij veroordeelden in bedelaarsgestichten. Thans zijn alleen het gesticht te Ommerschans en de gestichten te Veenhuizen, alle behoorende tot de koloniën der Maatschappij van Weldadigheid, door den Koning verklaard te zijn bedelaars-gestichten. De onderstelling, dat men er in zou kunnen slagen, die personen elders met mindere kosten te verzorgen, heeft wel eens den wensch doen uiten, dat zij in andere daartoe te bestemmen inrigtingen konden worden geplaatst. De regering oordeelt, dat daarin geen bezwaar kan gelegen zijn; zoodra de wet haar zal hebben verzekerd den invloed en het toezigt op zoodanige inrigtingen vereischt, tot waarborg voor eenen geregelden gang van zaken.

„Alles wat, betreft het qualificeren van het feit van bedelarij en landlooperij en het weren en bestraffen daarvan behoort tot het gebied van het wetboek van strafregt. Daarentegen kan, naar de meening der regering, de wet op het armbestuur de regels vaststellen, naar welke, in de bedelaarsgestichten, de tuchtiging mag geschieden, die tot handhaving der orde in die inrigtingen volstrekt noodig is. Zoo ook dient zij te bepalen, door wie de kosten der verpleging in die gestichten moeten worden gedragen, waaromtrent in de laatste tijden twijfel is gerezen, welken de wet behoort op te heffen."

(Volgt de toelichting der bijzondere artikelen).

Het ontwerp telt 78 artikelen, verdeeld in zeven hoofdstukken. Het eerste betreft het armbestuur, en de opgaven van al de instellingen van weldadigheid; het tweede de ondersteuning der armen en het domicilie van onderstand; het derde het verhaal van verleenden onderstand; het vierde de subsidiën; het vijfde de bedelaars; het zesde de uitspraak over de geschillen; het zevende de algemeene en slotbepalingen.

'S GRAVENHAGE, 5 December.

Men verneemt, dat Z. M. de Koning zich eerstdaags naar het Loo zal begeven, ten einde aldaar eenige dagen te verblijven.

Vrijdag hebben aan een gastmaal ten hove deel genomen de heeren ministers van marine en van oorlog, de militaire opperbevelhebber in Neerlandsch Indië, generaal *de Stuers*, en verscheidene der zich alhier bevindende generaals.

— Men verneemt dat Z. K. H. prins *Frederik* aan het talrijke personeel dat bij dien vorst is verbonden aan de staldienst, uit aanmerking van de duurte der levensmiddelen, eene verhooging van loon heeft toegezegd, ten bedrage van een halven gulden daags.

— Men meldt uit Vlaardingen, dat de zoutharingvisscherij, gedreven door 93 schepen, waarvan 60 uit genoemde stad, dit jaar heeft opgeleverd 32,192 ton, waarvan de waarde op 7 tonnen gouds wordt berekend.

AMSTERDAM, 6 December.

Heden had voor de eerste kamer der arrondissements-regtbank het vervolg plaats der pleidooijen in de zaak van de stad Leiden tegen den Staat der Nederlanden over de Haarlemmermeer.

Mr. *F. C. Donker Curtius* trad voor den Staat op en droeg den termijn van antwoord voor. Pleiter begon met aan te wijzen, dat de stad Leiden met hare exorbitante vordering gewacht had tot dat de droogmaking gelukt was; dat dit dralen in geenen deele aan den Staat mag geweten worden, omdat de Staat, zich als eigenaar beschouwende, zeker niet Leiden kon onteigenen, tot proceduren dwingen en daarenboven eene onteigening ten algemeenen nutte van een visschregt was injuridiek en onmogelijk en zou in casu bij de pretensiën van Leiden tot niets hebben geleid; de Staat wilde ook niet den weg tot minnelijke schikking afsnijden. De Staat heeft in deze geheele zaak niet eigenmagtig gehandeld, noch de regten van Leiden eenigermate miskend.

Pleiter tot de zaak overgaande, zegt: Leiden moet bewijzen:

1) Dat Leiden heeft regt van eigendom op het meer, zoo water als droog.

2) Dat Leiden dat regt heeft in den omvang, waarin die stad het doet gelden, zonder de kosten der droogmaking te betalen.

3) Dat Leiden dat regt kan doen gelden op den nu drooggemaakten grond.

En nu toont hij aan, dat deze drie stellingen onhoudbaar zijn.

— Z. M. de Koning van Denemarken heeft den heer *Johan van Boom*, van Utrecht, lid der Koninklijke Zweedsche muzikale akademie, ridder der Wasa-orde, benoemd tot ridder der Danneborg-orde, bij gelegenheid van eene aan Z. M. opgedragen groote muzijk-compositie.

— Men meldt uit Zeist, dat den 1sten Dec. een hevige brand de schoone katoenfabrijk van den heer *Weiss*, nagenoeg naast het Hernhuttershuis gelegen, vernield heeft. Het verlies wordt op *f* 100,000 geschat; de fabrijk was slechts voor ½ der schade gewaarborgd; ook het magazijn heeft veel geleden. Niemand is bij dien brand omgekomen. De fabrijk is het eigendom der broedergemeente, die den heer *Weiss* als directeur had aangesteld.

HOORN, 4 December.

Gepasseerden Vrijdag had men hier voor de arrond.-regtbank een vreemd verschijnsel. Men zag daar namelijk te regt staan en op de bank der beschuldigden geplaatst, eene welgekleede, van hoed en voile voorziene dame, en wel om mishandeling van hare dienstbode. Uit gebrek aan overtuigend bewijs, concludeerde de heer officier van justitie tot vrijspraak, doch de regtbank heeft zich met die conclusie niet vereenigd, en veroordeelde de beklaagde tot eene geldboete van *drie guldens* en in de kosten der procedure. De dienstbode is uit Overijssel als eerste getuige tegen hare vroegere meesteres gedagvaard.

UTRECHT, 3 December.

In verband met de redevoering verleden Dingsdag in de afdeeling Utrecht van de vereeniging tot afschaffing van den sterken drank uitgesproken, zal — zoo als reeds met een enkel woord werd berigt — van wege het bestuur dier afdeeling, en met toestemming van den kerkeraad der Hervormde gemeente, op aanstaanden Maandag, Dingsdag en Woensdag, in de Domkerkekamer ter onderteekening liggen een adres aan den raad der stad Utrecht, houdende het verzoek om geheele afschaffing van de kermis ter dezer stede.

LEEUWARDEN, 5 December.

Het provinciaal geregtshof van Friesland heeft heden voormiddag uitspraak gedaan in de bekende zaak van den veehandelaar *S. K.* uit Driesum. Het hof heeft hem aan de hem ten laste gelegde misdaad schuldig verklaard en hem mitsdien eerloos verklaard en veroordeeld tot tuchthuisstraf voor den tijd van vijf jaren benevens in de kosten van het proces.

ASSEN, 7 December.

Men verneemt dat de waarnemende hoofd-ingenieur van den waterstaat in Drenthe, door den heer minister van binn. zaken is gemagtigd, om met de directeuren van de Drentsche veen- en midden-kanaal-maatschappij in overleg te treden omtrent den aanvang der graafwerken, en hun de gedeelten aan te wijzen, waaraan, zonder prejudice van de nadere goedkeuring der plans en bestekken, de hand zal mogen worden geslagen.

— Tot genoegen van wederzijdsche partijen, is eergisteren de Drentsche veen- en midden-kanaal-maatschappij bij notariële acte in het bezit gesteld van door haar gekochte veenen in de markte van Zuid- en Noordbarge.

— Bij de gisteren gehoudene aanbesteding van den aanleg der telegraaflijn van Zwolle naar Groningen is ingeschreven voor het 1e perceel van Zwolle naar Meppel door *C. de Jongh*, te Ameide, voor *f* 8490, en door *J. Arntz*, te Milligen, voor *f* 9495; — voor het 2e perceel van de Overijsselsche tot de Groninger grenzen door *J. Arntz*, te Milligen, voor *f* 21,279; door *P. A. de Groot*, te Asperen, voor *f* 18,900; door *H. M. Winters*, te Assen, voor *f* 15,750; — voor het 3e perceel van de Drentsche grenzen naar Groningen, door *C. de Jongh*, te Ameide, voor *f* 5500; door *H. M. Winters*, te Assen, voor *f* 5200; door *D. de Jong*, te Groningen, voor *f* 3876.

— Bij de gisteren mede gehoudene aanbesteding van het doen van vernieuwingen en het onderhouden gedurende drie jaren van den grooten rijksweg in Drenthe was ingeschreven door *H. M. Winters*, te Assen, voor *f* 49,700; door *J. Zwolsman*, te Kuinre, voor *f* 49,700; door *G. Lubberink*, te de Wijk, voor *f* 49,300; door *J. Arntz*, te Milligen, voor *f* 45,526.

— *E. van der Horst*, broodbakker te Sleen, heeft dit jaar een jong varken (Engelsch ras) gemest, dat gepasseerde week bij het slagten zes maanden oud was en schoon aan de haak het gewigt had van 135 Ned. ponden, dus 270 halve Ned. ponden, terwijl het spek nagenoeg een Ned. palm dik was; het varken is door den predikant schoon aan de haak gekocht voor 28 cents het halve Ned. pond, het geheel voor *f* 75,60.

— Den 21sten der vorige maand is de persoon van *G. H.*, wonende te Dalen, des avonds van Koevorden komende, door twee personen aangevallen, welligt om hem het geld, dat hij bij zich had en welks hoeveelheid nog al aanzienlijk was, te outnemen; doch op zijn geroep: moord! zijn zij gevlugt, en is hij 't gevaar gelukkig ontkomen.

GRONINGEN, 8 December.

Sedert ons laatste berigt zijn bij de plaatsel. geneesk. commissie alhier aangegeven 1 cholera-zieke, *geene* hersteld en *geene* overleden; blijvende alsnog drie in behandeling.

— Heden middag is, in het bijwezen van den heer burgemeester en van de commissie der gasverlichting alhier ter stede, een aanvang gemaakt met het leggen der gaspijpen, voor de op te rigten gasfabrijk.

— Dingsdag morgen heeft voor het front van het 2de bataljon, 7de regement infanterie alhier, de installatie plaats gehad van den 1sten luitenant C. JONGELIJN.

— Eergisteren had op de dubbele ophaalbrug, liggende over het Winschoterdiep, buiten het Kleinepoortje een ongeluk plaats, dat ligtelijk ergere gevolgen had kunnen na zich slepen. Men wilde namelijk met een met 4 paarden bespannen wagen, dienende tot het vervoer van een molenas, ter zwaarte van ongeveer 9000 oude ponden, die brug passeren, toen waarschijnlijk door de onvoorzigtigheid van den voerman, die de schrapijzers der brug niet vermeed, de wagen brak en door den hevigen schok ook de kettingen der klap aan de eene zijde braken. Gelukkig was de brug zoo stevig, dat de beide vallen niet zijn bezweken en daardoor grooter ongeluk is afgewend; thans zal met een paar dagen de brug weder voor rijtuigen zijn te passeren.

— Zekere S. MULDER, wonende in de Buijesstraat, had Dingsdag het ongeluk, terwijl zij water uit het loopende diep bij den Ebbingeboog wilde halen, in het diep te storten. — Zij is spoedig gered door de knechten van den schipper NIENHUIS, liggende met zijn schip aldaar.

— De kinderen van de stadsbewaarscholen zijn Dingsdag morgen, ter gelegenheid van den St.-Nikolaas-dag, op eenige ververeching onthaald, ten gevolge waarvan zij des middags opgetogen van vreugde huiswaarts keerden.

— Bij besluit van den 2den dezer, heeft Z. M. goedgevonden de gemengde commissie uit de Provinciale Staten van Groningen en Friesland, belast met het onderzoek en overweging van het plan eener bedijking van een gedeelte der Lauwerzee, magtiging te verleenen, hare werkzaamheden na het sluiten der Staten-vergadering voort te zetten.

— Gedurende dezen herfst hebben zich weder duizenden en duizenden wilde ganzen beurtelings opgehouden op de kwelder- en slijkgronden langs het Reitdiep in de nabijheid van Zoutkamp, Vliedorp en elders. Het is zeer te bejammeren, dat men deze vogelen, die anders voor „domme ganzen" worden uitgescholden en waarmede men geheele dorpen zoude kunnen spijzigen, niet beter weet te verschalken. De beste jager toch keert dikwijls onverrigter zake huiswaarts.

— Gelijk vroeger is medegedeeld, zijn thans in vier provinciën onzes vaderlands, op last des Konings, populaire voorlezingen over de beginselen van den landbouw aangevangen. Naar aanleiding van hetgeen daaromtrent is medegedeeld door den heer jhr. mr. D. T. GEVERS V. ENDEGEEST, in in het VIIIste Nederlandsch landhuishoudkundig congres, waarvan het verslag dezer dagen is in het licht verschenen, kunnen wij melden, dat die voorlezingen drie jaren zullen duren. Het eerste jaar zullen de onderwijzers zich bezig houden met de algemeene landbouw-natuurkennis of landbouwscheikunde. De tweede cursus zal worden besteed aan den uitleg van de natuurlijke historie van den landbouw, of de kennis der voortbrengselen, en aan de kracht en zamenstelling der werktuigen voor den landbouw, ter aantooning wat zij kunnen te weeg brengen; terwijl het derde jaar besteed zal worden, om de toepassing van een en ander te onderwijzen. Men stelt zich voor, dat op deze wijze ten minste dit zal verkregen worden, dat een aantal landbouwers deel zullen nemen aan een onderwijs, dat, ingerigt naar hunne bevattelijkheid, hun de hooge noodzakelijkheid zal doen inzien van toch niet langer bij uitsluiting vast te houden aan alle oude gewoonten en gebruiken, en dat de strekking kan hebben, om hen naar elke nieuwe verbetering te doen uitzien en hen te doen gevoelen, waarom hetgeen zij doen goed, of minder goed, of zelfs kwaad is.

— De Vereeniging ter bevordering van fabrijk- en handwerknijverheid te *'s Bosch*, heeft besloten, om den Donderdag in plaats van den Zaturdag aan te bevelen als betaaldag voor werklieden, 1) om den handwerksman behulpzaam te zijn in het inkoopen op de Zaturdagsche markt, en 2), omdat het gebleken is, dat vele werklieden den Zaturdag avond voor een drinkavond bezigen, want zij hebben dan gevulde beurzen en tevens de overtuiging, dat de volgende dag toch een rustdag is.

In het cholera-hospitaal te *Amsterdam* zijn op den 5den dezer ingekomen geene lijders, overleden geene, hersteld geene, hersteld 2, blijvende in behandeling 12.

— Bij de plaatselijke geneeskundige commissie te *Rotterdam* zijn op den 4den en 5den Dec. *geene* cholera-gevallen aangegeven.

— Van den 28sten November tot en met den 4den December zijn in de gemeente *Delft* bijgekomen 4 cholera-lijders; in dat zelfde tijdsverloop zijn 4 personen hersteld, 2 overleden en bleven er 4 in behandeling.

— Te *'s Gravenhage* is met den 3den Dec. het cholera-hospitaal opgeheven, vermits het er voor gehouden kan worden, dat die ziekte van daar is geweken.

KNIKKERS.

Daar is iets vernuftigs in de eenvoudige fabrikaadje van dit kinder speelgoed. De meeste knikkers worden gemaakt van eene soort van harde steen uit de groeven in de nabijheid van Coburg in Saksen. Deze steenen worden eerst met den hamer tot kleine vierkante stukken geslagen, welke vervolgens 100 of 150 te gelijk in een' molen worden gestort, welke eenige overeenkomst met eenen korenmolen heeft; de onderste steen — die onbeweeglijk vast ligt — heeft eene menigte kringswijze in het middenpunt zamen komende groeven. De bovenste steen van denzelfden diameter wordt bewogen door water of door andere kracht; kleine stralen water worden in de voren van den ondersten steen gebragt. De drukking van den bovensten steen, zooveel als de looper, op de kleine als boven toebereide stukken en brokken, rolt ze ginds en herwaarts door elkander en in minder dan een kwartier uur tijds is de geheele voorraad ruw en hoekig als die was, veranderd in zuiver ronde knikkers en de geheele bewerking afgeloopen.

(Ingezonden.)

Citerspel.

Nog vol van 't genot, ons gisteren avond te beurt gevallen, gevoelen we ons gedrongen, daarvan het publiek deelgenoot te maken. In een gezelschap van kunstliefhebbers, heeft ons de heer MAYER, uit Weenen, zijn heerlijk citerspel doen hooren, begrijpen en gevoelen. We weten niets wat het eerst in zijn spel te roemen, de kunst of de natuur, de heer MAYER maakt beide op bewonderenswaardige wijze tot één. Op zijn instrument, — dat we voor dezen nog nooit hoorden bespelen, en waarvan we ons een speeltuig hadden voorgesteld, enkel tot zangbegeleiding, — brengt de kunstenaar de schoonste, beroemdste aria's en potpourries uit klassieke opera's ten uitvoer, onder begeleiding van een zeer goed guitarspel. En 't is inderdaad vreemd, hoe meesterachtig de heer MAYER op den *slagciter* het zangerige, slepende der melodiën weet te doen uitkomen. — Onze bewondering steeg echter nog, toen we den *strijkciter* hoorden bespelen; een instrument met drie snaren bespannen en van geringen omvang. De schoonste passages van 't vioolspel werden hierop uitgevoerd, — en ofschoon de toonen van den strijkciter niet zoo zwaar zijn als die eener viool, winnen ze 't van deze in aangename buigzaamheid en mollesse. — We zullen echter niet verder gaan met onze beschrijving; ons tweevoudig doel is enkel dit: den heer MAYER openlijk hulde en dank toe te brengen, en de aandacht van 't publiek meer op dezen kunstenaar te vestigen.

Een waarachtig kunstenaar willen we *hem* genoemd hebben, die door zijn diep gevoel de *kunst* tot *natuur* maakt, en dat doet de heer MAYER.

GRON., 8 Dec. 1853. M. L.

Letternieuws.

Nieuw Handboek voor kooplieden en winkeliers in Nederland, door J. HARTMAN. Derde, verbeterde en vermeerderde druk, door H. G. WITLAGE. — Te Amst., bij J. C. VAN KESTEREN.

Gelijk de titel van dit belangrijke werkje aanduidt, kan men hier met een' oogopslag zien, als de prijs van het stuk, de el, het Ned. pond of het mud bekend is, hoeveel de som van den geheelen koop bedraagt. Het verwondert ons dan ook niet dat dit nuttig en gemakkelijk Handboek door zoovele winkeliers en kooplieden, blijkens den thans verschenen derden druk, op prijs gesteld en bij duizenden hier te lande verspreid wordt. Dit reeds zegt meer dan elke aanprijzing, die wij er hier van zouden willen geven, en zij eene genoegzame aansporing voor elken winkelier, die nog niet met den inhoud van dit werkje bekend is, het zich aan te schaffen. Wij twijfelen niet of de groote gemakkelijkheid er van zal hem bij het dagelijksch gebruik ten duidelijkste in het oog springen.

(*Ingezonden.*)

De Geschiedenis der Kerkhervorming, *in Tafereelen*, door B. TER HAAR, th. dr. en pred. te Amsterdam; nieuwe uitgave.

Zoo ooit, dan voorzeker nu, bij den vernieuwden strijd met Rome, is het noodig dat de Protestanten van alle standen zich bekend maken met de geschiedenis der gezegende kerkhervorming, door welke het gezag der Heilige Schrift, het vrije onderzoek van Gods woord, de leer der regtvaardiging door het geloof, de aanbidding in geest en in waarheid, op nieuw werd in het licht gesteld en verkondigd. — Elk Protestant behoort het te weten hoe de Hervorming is tot stand gekomen en bevestigd, en is geroepen den vinger Gods te zien door Wien deze dingen zijn geschied. — Het genoemde werk voorziet in die behoefte op eene uitnemende wijze, met heldere en krachtige trekken wordt die geschiedenis als voor oogen geschilderd. — Mogten dan ook velen zich dit werk aanschaffen en alzoo de waardering der Kerkhervorming meer algemeen worden. — De inteekening staat open tot den 30sten December aanstaande.

Kerk- en Schoolnieuws.

Vrijdag l.l. is door den algemeenen kerkeraad der Nederduitsche Hervormde gemeente te Zwolle, uit het te voren gemaakte twaalftal van predikanten, geformeerd het navolgende zestal: dd. *G. L. van Loon*, predikant te Edam; *T. Poortman*, predikant te Leerdam; *B. Ter Haar Romenij*, predikant te Gouda; *E. Cats Wor*, predikant te Enkhuizen; *G. P. Kits van Heijningen*, predikant te Oudewater, en *H. E. Stenfert Kroese*, predikant te Spanbroek en Opmeer.

— Uit het vroeger medegedeelde zestal predikanten heeft de kerkeraad der Nederd. Herv. gemeente te Utrecht het navolgende drietal geformeerd: dd. *van Oosterzee* theol. doct. te Rotterdam; *Beets*, theol. doct. te Heemstede, en *Molenaar*, te Scheveningen.

HEEMSE, 5 December. Ten gevolge het door Z. M. verleende emeritaat aan ds. *Mouw*, alhier, is in het laatst der afgeloopene week door de goedsheeren en gewhaarden, in overleg met den kerkeraad, in eene gehoudene vergadering, met eenparigheid van stemmen, het navolgende zestal geformeerd: dd. *Weurdinge*, te Gramsbergen; *van Moock*, te Koevorden; *Campagne*, te Ommerschans; *Hanau*, te Emmelenkamp, en *Hoogklimmer*, te Laarwolt (beiden koningrijk Hannover), en de kandidaat *Nonhebel*.

— Ten gevolge van het bedanken van ds. *van Toorenenbergen* voor het op hem uitgebragte beroep, heeft de kerkeraad der Hervormde gemeente te Oud-Beijerland op nieuw een twaalf-, zes- en drietal van predikanten geformeerd, waaruit beroepen is ds. *van Wijngaarden*, pred. te Nieuwe Tonge.

— Ds. *Knap*, sedert korten tijd predikant bij de Herv. gem. te Oud-Ablas, is met algemeene stemmen als zoodanig beroepen te Amstelveen (klassis Amsterdam).

— Ds. *Talma*, pred. te Vreeland, heeft voor het beroep naar Dirksland bedankt.

— Aangenomen het beroep naar Mantgum en Schillaard, door ds. *van Duinen*, te Vledder.

— Beroepen te Hattem, ds. *D. Bresser*, pred. te Strijen.

— Ter vervulling der vacature ontstaan door het overlijden van ds. *A. Doyer Tz.*, heeft de kerkeraad der Doopsgezinde gemeente te Leiden beroepen ds. *C. Sepp*, pred. bij die gemeente te Zaandam, Oostzijde.

— Ds. *Kuiper*, te Assen, heeft eene beroeping ontvangen naar Ulsen (Hannover).

— Z. Exc. de minister van koloniën heeft krachtens magtiging van Z. M. den Koning, voor de dienst in Nederl. Indië, om aldaar onderwijs te geven in de laagste klasse der gouvernementsscholen, benoemd de navolgende 12 jongelingen: *L. G. van der Hoek*, ondermeester te 's Hertogenbosch; *J. Leegstra*, kweekeling te 's Hertogenbosch; *H. Vierdag*, ondermeester te Oldebroek; *A. van Velsen*, hulponderwijzer te Giessen-Nieuwkerk; *J. A. C. Durieux*, hulponderwijzer te Giessen-Ouderkerk; *A. Klasing*, ondermeester te Alkmaar; *F. L. de Vrieze*, ondermeester te Broek in Waterland; *C. over de Linden*, hulponderwijzer aan den Helder; *W. Breers*, idem aan den Helder; *H. Felu*, hulponderwijzer te Neuzen; *D. P. Feikema*, ondermeester te Arum; *R. Burg*, ondermeester te Leeuwarden.

Te *Groningen*, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.

*** Mr. **S. REIJNDERS**, Notaris te *Appingedam*, zal, ten verzoeke van de KERKVOOGDEN en NOTABELEN van *Holwierde*, op VRIJDAG den 23sten December 1853, des voormiddags te tien uur, ten Huize van SEBE TOXOPEUS, aldaar, publiek op AFBRAAK verkoopen: **DE BUITENGEWOON ZWARE STEENEN**

TOREN te *HOLWIERDE*.

BOELDAG.

Ten overstaan van Mr. J. W. QUINTUS, Notaris te *Groningen*, zullen, op ZATURDAG den 10den December 1853, des voormiddags te 10 uur, aan de Boerenplaats van wijlen JAN FOKKENS, aan den *Horenscheit Dijk* bij *Groningen*, publiek worden verkocht: de door genoemden J. FOKKENS nagelatene **BOERENDE GOEDEREN**, bestaande onder anderen in: 4 KOEIJEN, 3 SCHAPEN, 2 BOERENWAGENS, 1 PLOEG, 1 BODDE, 1 EIDE en verder **BOEREN-** en **MELKGEREEDSCHAPPEN**, eene partij **HOOI** en **STROO**; voorts **HUISMOBILIA**, als: BUREAU, KLOK, STOELEN enz. en eindelijk **LIJFSTOEBEHOOREN** en eenig **DROOG SPEK**.

*** Ten overstaan van Mr. **J. W. QUINTUS**, Notaris te *Groningen*, zal, op MAANDAG den 12den December 1853, des avonds te 6 uur, ten Huize van den Kastelein J. VAN HEMMEN, te *Harendermolen*, ten verzoeke van L. POELMA, publiek worden verkocht:

Eene BOEREN BEHUIZING en SCHUUR, met de daarbij behoorende BOUW-, WEIDE- en HOOILANDEN, staande en gelegen te *Onnen*, Gemeente *Haren*, thans bij P. TAKENS in huur in gebruik, **in 80 perceelen**, nader bij Aanslagbiljetten te omschrijven.

Om te aanvaarden de Landerijen op Gregorie en de Gebouwen op den 1sten Mei 1854.

HOUT-BOELDAG.

Op ZATURDAG den 17den December 1853, des voormiddags precies te 10 uur, zullen, te *Noordlaren*, op de plaats zelve, publiek worden verkocht: Ongeveer **350** aldaar op Stam staande **zware en ligtere EIKENBOOMEN**, tot alle Werk geschikt; — toebehoorende aan de Wedw. JANNES HOENDERKEN en CONS.

Mr. J. W. QUINTUS, *Notaris*.

*** Ten overstaan van Mr. **J. W. QUINTUS**, Notaris te *Groningen*, zal, op WOENSDAG den 11den Januarij 1854, des avonds te 6 uur, ten Huize van den Kastelein R. G. HUIZINGA, te *Dorkwert*, publiek worden verkocht:

Eene **BOERENPLAATS**, bestaande in ruime BEHUIZING en SCHUUR, get. no. 16, met de VASTE, ALTIJDDURENDE EN IN ALLE LINIËN VERERVENDE BEKLEMMING van 30½ Bunders uitmuntend Groen- en Bouwland, doende jaarlijks op Midwinter tot vaste huur *f* 140—00, staande en gelegen te *Wierum*, onder *Aduard*, en onder *Hoogkerk*, toebehoorende aan de Erven J. H. BRAKER. Om te aanvaarden de Gebouwen op den 1sten Mei en de Landerijen op Gregori 1854. Te bezien daags vóór en op den Verkoopdag van 10—4 uur.

*** Ten overstaan van Mr. **J. W. QUINTUS**, Notaris te *Groningen*, zullen, op DONDERDAG den 12den Januarij 1854, des avonds te 7 uur, ten Huize van den Kastelein J. H. EEKHOFF, aan de Groote Markt, aldaar, publiek worden verkocht:

I. Eene ruime, wèl doortimmerde en beklante KOOPMANS BEHUIZING, get. N 187, met PAKHUIS en fraaijen TUIN er achter en VRIJEN GANG ter zijde, staande en gelegen op eigen grond, Oostzijde in de Nieuwe Boteringestraat te *Groningen*.

II. Een PAKHUIS, get. M 56, staande op eigen grond, Zuidzijde in de Kleine Rozenstraat te *Groningen*. Beide perceelen toebehoorende aan Mejufvrouw de Wedwe P. FRIESE.

III. Eene nette en nieuws vertimmerde WINKELBEHUIZING, get. H 217, met OPENE PLAATS en BLEEKVELD er achter en MANDEELIGEN GANG ter zijde, staande en gelegen Oostzijde in de Nieuwe Ebbingestraat te *Groningen*, wordende door J. VAN DER REE en Vrouw in eigendom bewoond.

IV. Eene HALVE TREKSCHUIT, get. no. 7, varende van *Groningen* op *Delfzijl*, vice versa, met het AANDEEL in de BARGE; — toebehoorende aan Mejufvrouw de Wedw. J. DOORENBOS, J.z. — Om te aanvaarden de perceelen 1, 2 en 3 op den 1sten Mei en perceel 4 op den 1sten Februarij 1854.

De perceelen 1, 2 en 3 te bezien daags vóór en op den Verkoopdag, des namiddags van 2—4 uur.

*** Ten overstaan van Mr. **W. LAMAN TRIP**, Notaris te *Groningen*, zullen, op WOENSDAG den 4den Januarij 1854, des avonds te 7 uur, ten Huize van den Kastelein J. H. EEKHOFF, aan de Groote Markt te *Groningen*, publiek te koop worden aangeboden:

Eene ruime HEEREN of KOOPMANS BEHUIZING, S 104, met groote EEST (DAARE), ruime KORENZOLDERS en een' TUIN, alles staande en gelegen op eigen grond, Noordzijde aan het Zuiderdiep te *Groningen*, uitkomende in den Achterden-Muur.

II. Eene BEHUIZING met een PAKHUIS daaronder, zijnde ongenommerd, staande mede aldaar, nabij den Heerepoortenboog te *Groningen*.

III. Eene ZITPLAATS in de Martinikerk alhier, de 4de plaats in de 6de beschoten Bank ten Oosten den Predikstoel.

Alles in eigendom toebehoorende aan Mej. de Wedw. J. K. KUIPER en hare Kinderen, — en

IV. Eene nette BEHUIZING, get. G 252, staande tusschen de Nieuwe- en Jonkerstratenbogen te *Groningen*, doende jaarlijks tot grondpacht 35 Cent, toebehoorende aan Mej. de Wedw. P. H. OOSTERMAN en hare Kinderen.

Alles om te aanvaarden op den 1sten Mei 1854.

Te bezien perceel 1 en 2 des daags vóór den Verkoop, perc. IV op den Verkoopdag en des daags bevorens, ieder van 10—12 en van 2—4 uur, en perc. III mede op die dagen alléén van 2—4 uur.

Mr. W. LAMAN TRIP,
Notaris.

*** In den loop der Maand JANUARIJ a.s., zullen publiek te koop worden aangeboden, om op Gregori en den 1sten Mei 1854 te aanvaarden:

I. Eene aanzienlijke, wèldoortimmerde BEHUIZING, zijnde een neringrijk **WIJN-** en **KOFFIJHUIS**, bekend onder den naam van **WATERLOO**, met eene ruime SCHUUR, staande en gelegen Oostzijde buiten de Heerepoort, naast het Sterrebosch, onder *Groningen*, benevens de VASTE BEKLEMMING van een' grooten Moestuin, daarachter gelegen, doende jaarlijks tot huur *f* 25—20.

II. De VASTE BEKLEMMING van 13 B., 77 R., 80 E. kostelijk Groenland, gelegen in 6 stukken, achter de Fortificatiewerken, bij den Zaagmolen, onder *Helpman*, doende jaarlijks tot vaste huur *f* 39—02⁵. Toebehoorende aan de Jufvrwn. J. en A. REINDERS.

Mr. W. LAMAN TRIP,
Adv. en *Notaris*.

*** Ten overstaan den Notaris Mr. **J. J. CREMERS**, zullen, op DINGSDAG den 10den Januarij 1854, des avonds te 7 uur, ten Huize van J. H. EEKHOFF, aan de Groote Markt, worden verkocht:

I. Eene nette, wèl ter nering staande BEHUIZING, op den hoek van de Stoeldraaijer- en Zwanestraten, eigen grond, get. K 36, Kad. K no. 254, door I. J. J. ZUIDMAN in eigendom bewoond.

II. Eene geheel nieuw getimmerde BEHUIZING met ruime STALLING en TUIN en de VEREENIGING van VOERLIEDEN, ten Oosten aan het Boterdiep, bij het Pijpje, get. O no. 160, doende tot grondpacht *f* 3,75, Kad. F no. 49, behoorende aan J. G. GROENHUIS. — **INMIDDELS UIT DE HAND TE KOOP.**

III. Eene BEHUIZING aan het Boterdiep, eigen grond, get. O no. 84, Kad. F 202, met VOERWERKEN, behoorende aan B. WUBBENHORST.

IV. Eene BEHUIZING en ERF, Westzijde in Pelsterstraat, get. E 75, vrij eigen grond, Kad. I 1282, behoorende M. M. LÖWENSTEIN.

V. Eene WONING met BLEEKVELD, get. M 43, in de Kleine Leliestraat, doende tot grondpacht *f* 1,17 's jaars, Kad. E 111, behoorende aan de Wed. E. VAN ELMPT c.s.

Te aanvaarden den 1sten Mei 1854.

Te bezien den dag van en vóór den Verkoop, van 's voormiddags 10—12 en 's namiddags van 2—4 uur, perc. 3 evenwel slechts op den dag vóór den Verkoop, van 9—12 en van 2—4 uur.

J. J. CREMERS.

*** Ten overstaan van den Notaris Mr. **J. J. CREMERS**, zullen op WOENSDAG des 11den Januarij 1854, des avonds te 7 uur, ten Huize van B. TEN HAVE, aan de Groote Markt te *Groningen*, worden verkocht:

I. De EIGENDOM van 30 B., 19 R., 10 E. Behuisd Land, onder *Oldehove* en *Grijpskerk*, bij K. HOMAN en Vrouw onder vaste beklemming in gebruik, voor *f* 260, versch. op Midwinter.

II. De EIGENDOM van 45 B., 51 R., 90 E. Behuisd Land, te *Warffum*, bij L. VAN DER TUUK onder vaste beklemming in gebruik, voor *f* 240, versch. op Midwinter.

III. De EIGENDOM van 11 B., 26 R., 30 E. Land, te *Adorp*, onder *Harsens*, bij L. G. ADRIANI onder vaste beklemming in gebruik, voor *f* 100, versch. op Midwinter.

IV. De EIGENDOM van 6 B. Land, te *Leens*, onder *Menningeweer*, bij WILLEM BERENDS in gebruik, voor *f* 52, versch. op Midwinter.

De Voorwaarden van Verkoop zullen ten Huize van Verkoop en benevens de Eigendomsbewijzen ten KANTORE 3 dagen bevorens ter lezing liggen.

J. J. CREMERS.

MAANDAG DEN 12DEN DECEMBER 1853,

des namiddags om 2 uur, zullen, vóór en in het BOELHUIS in de GELKINGESTRAAT, publiek, voetstoots, tegen kontante betaling, zonder opgeld, aldaar worden verkocht: SECRETAIRES, CHIFFONNIÈRES, LADETAFELS, PULPITRUMS, BOEKENKAST, 3 LEDEKANTEN, 3 KLOKKEN, 3 KOLOMTAFELS, eene aanzienlijke massa SPIEGELS, eene menigte DEKENS, 2 à 3 Stellen Kostelijk BEDDEGOED, eene KRUIKAR en hetgeen meer zal worden gepresenteerd, en eindelijk eene extra beste **VERKOOPTENT**. Te bezien ZATURDAG namiddag van 2 tot 4 uhr.

F. N. BOSCH.

N.B.

De **HOUTVERKOOPING** op ***TER HEIJL***, aangekondigd op den 14den December 1853, wordt **UITGESTELD** tot den **11den Januarij 1854.**

*** Mr. **H. VAN BOLHUIS**, Notaris en Procureur te *Leens*, zal, ten verzoeke van de Erven FREERK REINJES FEDDEMA, op *den Hoorn*, op MAANDAG den 12den December 1853, des namiddags te 3 uur, ten Huize van de Wedw. J. T. KLAVER, op *den Hoorn*, publiek te Koop presenteren:

Onderscheidene **BEHUIZINGEN, BEKLEMMINGEN en EIGENDOMMEN** van *Landerijen*, ENZ., zooals die in 17 onderscheidene perceelen zijn gespecificeerd in de *Provinciale Groninger Couranten* van den 29sten November en 3den December, alsmede in de *Groninger Courant* van den 2den December l.l.

Nadere informatiën zijn te bekomen ten Kantore van *Mr.* H. VAN BOLHUIS.

*** Mr. **D. ROESSINGH**, Notaris te *Grootegast*, gedenkt, op MAANDAG den 12den December 1853, des namiddags te 4 uur, ten Huize der Weduwe ROELF LIEUWES ZUIDERWEG, Kasteleines te *Niebert*, ten verzoeke der Erven van de Weduwe van JAN GERRITS HEUKER, publiek te verkoopen:

I. 3 Bunders, 11 Roeden, 14 Ellen uitmuntend HOOILAND, gelegen onder *Niebert*.

II. Den EIGENDOM van eene Behuisde Heemstede, in gebruik bij de DIACONIE der HERVORMDE GEMEENTE te *Tolbert*, voor eene jaarlijks verschijnende huur van *f* 10—00.

Mr. D. ROESSINGH,
Nots.

VERHURING.

Mr. **D. ROESSINGH**, Notaris te *Grootegast*, gedenkt, op MAANDAG den 19den December 1853, des namiddags te 3 uur, ten GEMEENTEHUIZE te *Marum*, ten verzoeke van UBEL JACOBS HELDER en EDSKE EEUWES DE BOER, Landbouwers aldaar, publiek, voor den tijd van **5 of 6 jaren**, te verhuren:

I. Eene **BOEREN BEHUIZING** met **TUIN** en daarbij behoorende **LANDERIJEN**, staande en gelegen te *Noordwijk*, Gemeente *Marum*, ter grootte van ongeveer 52 Bunders, thans bij UBEL JACOBS HELDER in gebruik.

II. Eene DITO BEHUIZING, met het daarbij behoorend LAND, mede aldaar, thans bij JAN JANS HEUKER in huur in gebruik, ter grootte van ongeveer 15 Bunders.

III. Eene DITO BEHUIZING, met het daarbij behoorend LAND, mede aldaar, thans in huur in gebruik bij GEERT WEITS ALSERDA.

Mr. D. ROESSINGH,
Nots.

*** Op DINGSDAG den 13den December 1853, 's morgens te tien uur, te *Gieten*,

HOUTVERKOOP

van pl. m. **400 stuks zware lange EIKENBOOMEN**, op Stam staande in de zoogenaamde *Lemzijd*, te *Gieten*, en toebehoorende aan de Erven ALING en BRAAMS.

Notaris: *Mr.* C. E. KNIPHORST.

Op WOENSDAG den 14den December 1853, ***op de PLAATS te Zuidlaarderveen***, bewoond door de Erven MULDER, te *Vries*, en CONS., te beginnen 's morgens te 10 uur,

PUBLIEKE VERKOOP

van pl. m. **300** Stuks **zware EIKENBOOMEN**, tot alle Timmerhout geschikt.

Notaris: *Mr.* C. E. KNIPHORST.

*** Op ZATURDAG den 24sten December 1853, te 10 uur 's morgens,

HOUTVERKOOP

van pl.m. **300** Stuks **EIKENBOOMEN**, in **CLUIVENBOSCH**, te **Paterswolde**, Gemeente **Eelde**

Notaris: *Mr.* C. E. KNIPHORST.

Houtverkooping in het *Lieversche Bosch*,

onder *Roden*, van **300** Stammen zwaardere en ligtere **EIKENBOOMEN**, geschikt voor Aannemers en Scheepstimmerlieden, benevens van eene partij **EIKEN SCHILHOUT**; welke zal gehouden worden bij het Hout op WOENSDAG den 14den December 1853, des voormiddags te 10 uur te beginnen.

ASSEN, 5 December 1853.

H. H. VAN LIER.

*** Mr. **B. HAITZEMA VIËTOR**, Notaris te *Winschoten*, gedenkt, ten verzoeke van de Erven wijlen de Weduwe E. BOTJES, op WOENSDAG den 14den December 1853, des avonds te 5 uur, ten Huize van de Weduwe H. W. K. VAN INGEN, te *Nieuwe Schans*, in openlijke veiling te verkoopen:

I. Eene **BEHUIZING** met daarbij behoorenden **GROND** en **SCHUUR**, staande en gelegen aan de Voorstraat te *Nieuwe Schans*.

II. De VASTE, ALTIJDDURENDE BEKLEMMING van 16 Bunders, 84 Roeden, 90 Ellen Land, Oostwaarts te *Beerta* gelegen, doende jaarlijks op den 1sten November tot vaste huur *f* 216—00.

III. Den EIGENDOM van 4 Bunders, 99 Roeden, 10 Ellen Land, in de Noorderwupping onder *Winschoten* gelegen, onder beklemming in gebruik bij EPPO J. BRONDS, voor eene jaarlijks op Michiel verschijnende huur van *f* 80—00.

IV. Den EIGENDOM van eenig Land te *Oostwold* gelegen, onder beklemming in gebruik bij E. B. BOTJES en Vrouw, voor eene jaarlijks op Martini verschijnende huur van *f* 43—36.

V. Den EIGENDOM van ongeveer 2 Bunders Land, in het zoogenaamde *Meerland*, onder *Noordbroek* gelegen, onder beklemming in gebruik bij de Kinderen van wijlen EPPO H. BUITENMAN, voor eene jaarlijks op Martini verschijnende huur van *f* 24—00.

VI. ³⁄₁₆ AANDEEL in het SCHOONER KOFSCHIP *ALIDA PETRONELLA*, bevaren door JAN B. POTJEWIJD.

Mede zal alsdan ter verkoop worden gepresenteerd:

I. De EIGENDOM van eene *Behuisde Boerenplaats*, te *Hoorn*, onder *Wedde* gelegen, groot 40 Bunders, 42 Roeden, 80 Ellen, onder beklemming in gebruik bij H. H. BEHLING en Vrouw, voor eene jaarlijks op den 1sten Mei verschijnende huur van *f* 140—00.

II. De EIGENDOM van 4 Bunders, 37 Roeden *Behuisd Land*, te *Klein Ulsda* gelegen, onder beklemming in gebruik bij de Weduwe TEELE JANS HINDRIKS, voor eene jaarlijks op Martini verschijnende huur van *f* 60—00.

De Verkoopcondltiën zullen in tijds ter lezing liggen ten Verkoophuize en, met de Eigendomsbewijzen, ten Kantore van den Notaris

B. HAITZEMA VIËTOR.

*** Mr. **B. HAITZEMA VIËTOR**, Notaris te *Winschoten*, gedenkt, ten verzoeke van de Erven wijlen den Heer Mr. H. HESSE en Mevrouw A. J. ENGELKENS, in leven Echtelieden, op DONDERDAG den 15den December 1853, des avonds te 5 uur, ten Huize van FENJE BUZEMANN, te *Scheemda*, in openlijke veiling te verkoopen:

I. De VASTE, IN ALLE LINIËN VERERVENDE BEKLEMMING van 8 Bunders, 12 Roeden, 20 Ellen Land, te *Eexta* gelegen, zullende inkomstig jaarlijks op den 1sten November tot huur doen *f* 100—00.

II. Den EIGENDOM van dien, groot *f* 100—00.

III. Den EIGENDOM van eene Behuisde Boerenplaats, te *Nieuwolda* gelegen, groot pl. m. 45 Bunders, onder beklemming in gebruik bij HARBERT T. NIEBORG en Vrouw, voor eene jaarlijks op Midwinter verschijnende huur van *f* 540—00.

IV. Den EIGENDOM van eene Behuisde Boerenplaats, te *Bult*, Gemeente *Bellingwolde* gelegen, groot p. m. 28 Bunders, onder beklemming in gebruik bij JAN H. REININGA en Vrouw, voor eene jaarlijks op den 1sten Mei verschijnende huur van *f* 400—00 en een Zoetemelkskaas of zes jonge Hanen; — en

V. Den EIGENDOM van eene Behuisde Boerenplaats, te *Vriescheloo* gelegen, te Veen en te Velde, groot 12 Bunders, 86 Roeden, onder beklemming in gebruik bij WUBBO W. WAGE en Vrouw, voor eene jaarlijks op den 1sten Mei verschijnende vaste huur van *f* 25—00.

De Verkoopconditiën zullen in tijds ter lezing liggen ten Huize van Verkoop en met de Bewijzen van Eigendom ten Kantore van den Notaris

B. HAITZEMA VIËTOR.

*** Mr. **B. HAITZEMA VIËTOR**, Notaris te *Winschoten*, gedenkt, ten verzoeke van de Erven wijlen Mejufvrouw de Weduwe JOH. SMID, op VRIJDAG den 16den December 1853, des avonds te 5 uur, ten Huize van den Logementhouder W. K. NIEBORG, te *Finsterwold*, in openlijke veiling te verkoopen:

I. Eene aanzienlijke **BOEREN BEHUIZING** en **SCHUUR**, HOF en TUIN, benevens de VASTE PERMANENTE BEKLEMMING van de daarbij behoorende Landerijen, staande en gelegen te *Finsterwold*, te zamen groot 33 Bunders en 63 Roeden, doende telken jare op Martini tot vaste huur *f* 420—00, waartegen *f* 20—00 kan worden ingevorderd, — en

II. De VASTE BEKLEMMING van 2 Bunders, 07 Roeden, 70 Ellen Land, te *Finsterwolderhamrik* gelegen, doende telken jare op Michiel tot vaste huur *f* 12—50, — beide perceelen thans in huur gebruikt wordende door JAN PIETERS DALLINGA.

De Verkoopconditiën zullen in tijds ter lezing liggen ten Verkoophuize, alsmede ten Kantore van den Notaris

B. HAITZEMA VIËTOR.

*** In de maand JANUARIJ 1854, tijd en plaats nader te bepalen, gedenken de Logementhouder EGGO VAN DIJK en deszelfs Kinderen, ten overstaan van den ondergeteekenden Notaris, publiek te verkoopen:

I. Het van oud bekend neringrijk **LOGEMENT** het ***BLAAUWE PAARD***, staande in de Torenstraat te *Winschoten*, met SCHUUR en STALLING.

II. Een' TUIN, aan het Hoofddiep in den Weg gelegen.

III. Eene BEHUIZING, waarin twee afzonderlijke WONINGEN en groote TUIN, in den *Molenhorn*.

IV. De VASTE BEKLEMMING van 2 Bunders Land, op de Wirsen te *Winschoten* gelegen, zullende tot huur doen *f* 40—00, en

V. Den EIGENDOM van dien.

B. HAITZEMA VIËTOR.

*** In de maand Januarij 1854, tijd en plaats nader te bepalen, gedenkt de Heer Mr. E. T. DE JONGH en Mevrouw publiek te verkoopen:

Eene **HEEREN BEHUIZING** en een **TUIN**, staande en gelegen aan de Blijhamsterstraat, naast het Raadhuis te *Winschoten*, tevens tot velerhande Affaires geschikt. — Inmiddels **UIT DE HAND TE KOOP** ten verkrijgen ten Kantore van den Notaris

B. HAITZEMA VIËTOR.

*** Mr. **M. DE MUINCK**, Notaris te *Grijpskerk*, gedenkt, ten verzoeke en ten Huize van K. J. DE POEL en Vrouw, te *Grijpskerk*, op WOENSDAG den 14den December 1853, des namiddags te vier uur, publiek te verkoopen:

I. Eene aanzienlijke **BEHUIZING**, no. 50 A, met derzelver ERF, zijnde eene **HERBERG**, voorzien van ruime VERTREKKEN, SCHUUR, STALLING en DOORRID, eigen grond, groot 16 Roeden.

II. Een' **PEL-** en **ROGGEMOLEN**, met diens ERF en TUIN, groot 20 Roeden en 20 Ellen, eigen grond; — alles staande en gelegen aan den Straatweg te *Grijpskerk*.

*** Mr. **M. DE MUINCK**, Notaris te *Grijpskerk*, gedenkt, ten verzoeke van de Kinderen van wijlen K. J. GAARKEUKEN en A. K. DE POEL, in leven Echtelieden, op *de Waarden*, op VRIJDAG den 16den December 1853, des namiddags te 4 uur, ten Huize van de Wed. J. DE BOER, te *Grijpskerk*, publiek te verkoopen:

I. Eene **BOERENPLAATS**, no. 173 A, bestaande in eene BEHUIZING en SCHUUR, met het REGT der VASTE BEKLEMMING

van derzelver Erf en Landerijen, groot 17 B., 20 R. en 80 Ellen, jaarlijksche vaste huur *f* 160—00.

II. Het REGT der VASTE BEKLEMMING van 6 B., 17 R. en 70 Ellen Land, de *OSSEWEIDEN* genoemd, jaarlijksche vaste huur *f* 60—00.

III. Het REGT der VASTE BEKLEMMING van 5 B. en 15 Roeden Land, jaarlijksche vaste huur *f* 50—00.

IV. Het REGT der VASTE BEKLEMMING van 3 B., 48 R. en 90 Ellen Land, jaarlijksche vaste huur *f* 25—00.

V. Den EIGENDOM daarvan.

VI. Het REGT der VASTE BEKLEMMING van 4 B., 42 R. en 30 Ellen Land, jaarlijksche vaste huur *f* 25—00.

VII. Den EIGENDOM daarvan. — Alles staande en gelegen op *de Waarden*, onder *Niezijl* en onder *Grijpskerk*.

*** Mr. **M. DE MUINCK**, Notaris te *Grijpskerk*, gedenkt, ten verzoeke van de Erven van wijlen FROUKE P. CLEVERINGA, Wedw. J. J. VAN DER LAAN, in leven Landbouwersche te *Feerwerd*, op DINGSDAG den 20sten December 1853, des voormiddags te 10 uur, in het GEMEENTEHUIS te *Ezinge*, publiek te verkoopen:

I. Eene **BOERENPLAATS** no. 27, bestaande in eene BEHUIZING, SCHUUR en HUT, met het REGT DER VASTE, IN ALLE LINIËN VERERVENDE BEKLEMMING van derzelver Erf, Tuin, Hof en Landerijen, groot 22 B., 56 R., 64 Ellen, staande en gelegen te *Feerwerd;* jaarlijksche vaste huur *f* 100—00.

II. Het REGT der VASTE, BEKLEMMING van 77 Roeden Land, gelegen te *Feerwerd;* jaarlijksche vaste huur *f* 3—50.

III. Het REGT der VASTE, IN ALLE LINIËN VERERVENDE BEKLEMMING van 2 B., 74 R. en 40 Ellen Land, gelegen te *Feerwerd;* jaarlijksche vaste huur *f* 15—00.

IV. Het REGT der VASTE, IN ALLE LINIËN VERERVENDE BEKLEMMING van 1 B., 91 R. en 80 Ellen Land, gelegen te *Feerwerd;* jaarlijksche vaste huur *f* 12—00.

V. Het REGT der VASTE, BEKLEMMING van 47 R. en 60 Ellen Land, gelegen te *Feerwerd;* jaarlijksche vaste huur *f* 7—00.

VI. 76 R. en 40 Ellen EIGEN LAND, gelegen te *Feerwerd.*

VII. 71 Roeden EIGEN LAND, gelegen te *Feerwerd.*

VIII. De HELFT in den EIGENDOM van 26 B., 67 Roeden Behuisd Land, gelegen onder *Ezinge*, bij O. K. CLEVERINGA, tegen eene jaarlijksche huur van *f* 165—00 voor het geheel, onder beklemming in gebruik.

IX. De HELFT in den EIGENDOM van 3 B., 33 R. en 30 Ellen, gelegen onder *Garnwerd*, bij B. P. WIERINGA, tegen eene jaarlijksche huur van *f* 11—60 voor het geheel onder beklemming in gebruik.

HOUTVERKOOPING.

Mr. **H. P. WICHERS**, Advokaat en Notaris te *Leek*, gedenkt, op ZATURDAG den 17den December 1853, des voormiddags te 10 uur, te *Leek*, bij J. HEERDT, publiek te verkoopen:

600 zware EIKEN STAMBOOMEN en eenige perceelen **EIKEN-, BEUKEN-** en **ELZEN KAPHOUT.**

*** De Kinderen en Erfgenamen van wijlen ABEL K. RUIBINGH, in leven Grutter te *Winschoten*, zijn voornemens, ter verkoop aan te bieden, de navolgende, te *Winschoten* gelegene Goederen, als:

I. Eene BEHUIZING en SCHUUR, zijnde eene ***GRUTTERIJ***, staande en gelegen aan het Kerkhof, thans in gebruik bij N. STUUR.

II. Eene daarachter gelegene HUISPLAATS.

III. Een' TUIN, gelegen in den Wevershorn; in 2 Gedeelten.

IV. De BEKLEMMING van 2 Bunders Land, bij de *Haffelte*, zullende tot huur doen *f* 50—00.

V. Den EIGENDOM van dien.

Zulks op ZATURDAG den 17den December 1853, des avonds te 5 uur, ten Huize van den Kastelein K. FOLKERS, te *Winschoten.*

Nader onderrigt te bekomen te *Winschoten* bij
F. R. FOLKERS.

*** Mr. **R. FEITH**, Notaris te *Zuidbroek*, zal, op DINGSDAG den 20sten December e.k., des namiddags te vijf uur, ten verzoeke der Erven T. J. HUISMAN, publiek, ten Huize van L. K. STERNBERG, te *Noordbroek*, in Koop aanbieden, de navolgende te *Noordbroek* gelegene **GOEDEREN:**

I. De VASTE EN ALTOOSDURENDE, IN ALLE LINIËN VERERVENDE BEKLEMMING van 2 B., 55 R. *Bouwland*, *DE KLIPPEN* genaamd, doende jaarlijks op Martini tot vaste huur *f* 40—00.

II. Eene DITO BEKLEMMING van 2 B., 87 R. *Land*, bij den Pastorijweg gelegen, doende jaarlijks op Martini tot vaste huur *f* 48—90.

III. Eene DITO BEKLEMMING van 2 B., 98 R., 60 E. *Land*, *DE KROMME ZES* genaamd, doende jaarlijks op Martini aan onderscheidene Eigenaren tot vaste huur *f* 41—50.

IV. Eene DITO BEKLEMMING van 1 B., 50 R., 50 E. *Land*, *DE OUDE BEPPE* genaamd, doende jaarlijks tot vaste huur *f* 3—00.

V. Eene DITO BEKLEMMING van 1 B., 33 R., 50 E. *Land*, *HET HAANJE* genaamd, zullende in het vervolg tot huur doen *f* 15—00.

VI. Eene DITO BEKLEMMING van 2 B., 37 R., 10 E. *Land*, *DE EVERBEITEN*, zullende in het vervolg tot huur doen *f* 30—00.

VII. Den EIGENDOM van perceel 5.

VIII. Den EIGENDOM van perceel 6.

IX. Den EIGENDOM van p. m. 3 B. *Land*, te *Noordbroekster-Hamrik*, bij de Wedw. J. H. VAN DER WAL onder beklemming in gebruik, voor eene jaarlijks op Martini verschijnende huur van *f* 33—00.

X. Den EIGENDOM van p. m. 2 B. *Land*, *DE GREEDE* genaamd, bij F. J. HUISMAN en Vrouw onder beklemming in gebruik, voor eene jaarlijks verschijnende huur van *f* 24—00.

XI. Den EIGENDOM van een' *Behuisden Dalgrond*, bij HILTJE J. VROOM in gebruik, voor eene jaarlijks op Martini verschijnende huur van *f* 10—00.

XII. Eene DITO van eene *Huisplaats en Tuin*, bij de Wedw. B. NIENHUIS in gebruik, voor eene jaarlijks op Michiel verschijnende huur van *f* 3—50

XIII. Eene DITO van eene *Huisplaats en Tuin*, bij JAN HESSELING in gebruik, voor eene jaarlijks op Michiel verschijnende huur van *f* 2—50.

XIV. 88 R. VEENLAND, gelegen te *Stootshorn.*

Alles om dadelijk te aanvaarden.

*** Mr. **J. D. TRESLING**, Notaris te *Scharmer*, gedenkt, op DINGSDAG den 20sten December 1853, des avonds te 5 uur, ten Huize van P. MEIJWES, Kastelein in het Tolhuis te *Foxham*, onder *Kolham*, publiek, op gewone Conditiën, te verkoopen:

I. 4 B., 27 R. EIGEN GROENLAND, gelegen bij den Stadstrekweg onder *Kolham*, en zulks in vijf perceelen.

II. 7 B. HOOILAND, gelegen op de *Westerbroekster-Zuidermade*, *DE VIER HALVE ZEVENS* genaamd.

III. 2 B. HOOILAND, mede aldaar, *DE ROSKAM* genaamd; — behoorende tot de nalatenschap van wijlen den Heer JACOB VAN BRUGGEN en Vrouw.

Mr. J. D. TRESLING.

*** Mr. **J. D. TRESLING**, Notaris te *Scharmer*, gedenkt, op WOENSDAG den 11den Januarij 1854, des namiddags te 2 uur, ten Huize van P. MEIJWES, Kastelein in het Tolhuis te *Foxham*, onder *Kolham*, publiek te veilen en te verkoopen:

I. De **BUITENPLAATS VEENLUST**, zijnde eene HEEREN BEHUIZING en SCHUUR, met nog eene LOSSE SCHUUR, staande aan den Stadstrekweg onder *Westerbroek*, met de daarbij behoorende TUINEN, BOSCH, twee BOERENPLAATSEN, ARBEIDERSWONINGEN en GROEN- en BOUWLAND, gelegen onder *Westerbroek* en de *Scharmer Æ*, strekkende van af den Trekweg tot aan de *Scharmer Æ*, groot te zamen 150 B., 30 R., 94 El., alles in 15 perceelen, breeder in de Aanslagbiljetten te vermelden.

II. Ruim 7 B. HOOILAND, gelegen op de *Westerbroekstermade*, in 7 perceelen.

III. De HALFSCHEID in eene BESLOTENE BANK in de Kerk te *Westerbroek;* — alles toebehoorende aan de Erven van wijlen Mejuvrouw de Weduwe G. D. FIEBENS.

De Conditiën van Verkoop zullen in tijds ter lezing liggen ten Huize van Verkoop en ten Kantore van den ondergeteekenden Notaris, en kunnen de Gegadigden AANWIJS der PERCEELEN bekomen bij P. G. VAN DER BIJL, op *Veenlust*, voormeld.

Mr. J. D. TRESLING

VERKOOPING VAN

Eiken Boomen.

De Griffier **J. VEENHOVEN, H.z.**, zal, ten verzoeke van J. L. ZUUR en P. A. HOVEN, op WOENSDAG den 21sten December 1853, des voormiddags te elf uur, aan het zoogenoemde Guitpad, achter de Kerk en PIETER JAGER, te *Kropswolde*, publiek verkoopen: **350** aldaar op den Wortel staande **EIKEN BOOMEN**, geschikt voor Scheepsbouwers, Wagenmakers, Aannemers en Boerenhout.

BIJ GESLOTEN BRIEFJES TE HUUR,

voor 5 jaren, in te gaan St. Petri en Mei 1854—1859:

Eene uitmuntende **ZATHE** en **LANDEN**, met **HUIZINGE** en **SCHUUR**, staande en gelegen te *Buitenpost*, ***Majontsma-State*** genoemd, groot volgens Kadaster 38 Bund., 70 Roed., Ell. 52 Greidlanden, nu door J. K. SIKKEMA bewoond en St. Petri en den 12den Mei 1854 vrij te aanvaarden.

De Briefjes moeten vóór DINGSDAG den 27sten December 1853 *franko* worden ingeleverd ten Huize van Mr. J. M. DE WITH, te *Buitenpost*, Huize *Neijenstein*, alwaar de Voorwaarden ter lezing liggen.

*** In de maand JANAURIJ e.k., tijd en plaats nader te bepalen, zullen publiek worden verkocht:

I. Een **ROGGE-** en **PELMOLEN**, benevens eene BEHUIZING daarbij behoorende.

II. Drie Bunders EIGEN LAND.

III. Twee en een half Bunder LAND, doende tot vaste huur 25 gld.

IV. Eene BEHUIZING, get. no. 27.

Alles staande en gelegen onder *Nieuw-Scheemda*, bij 't Waar, en toebehoorende aan

S. H. VAN HOUTEN.

Inmiddels ***UIT DE HAND TE KOOP.***

TE HUUR OF UIT DE HAND TE KOOP:

Een neringrijke **WINKEL** en **BAKKERIJ** met derzelfs HEEM en TUIN, staande en gelegen in de Gemeente *Hoogezand.*

Informatiën zijn te bekomen bij J. KROOS, J.z., Klerk te *Hoogezand.*

In de maand JANUARIJ e.k. gedenkt men publiek te verkoopen: het HUIS van wijlen Mejufvrouw Wedw. C. DE BOER, aan het Schuitendiep.

MEN VRAAGT TE HUUR:

Eene **BOERENPLAATS**, voor den tijd van **vijf achtereenvolgende jaren.** Brieven *franco*, met opgave van den Huurprijs, grootte der Behuizing en het aantal Bunders Bouw- en Groenland.

Adres onder lett. P, bij den Boekhandelaar J. B. HUBER, in de Heerestraat, lett. F no. 317.

W. Feis, R.z.,

te WINSCHOTEN,

heeft ontvangen: Nieuwe GEKLEURDE **FLANELLEN** voor Dames Kleeden, **PELSWERK**, **OMSLAGDOEKEN**, ENZ.; voorhanden vele MODELLEN voor DAMES MANTELS, VILTEN GEZONDHEIDSPANTOFFELS, DUFFELSCHE PALETOTS van *f* 8, *f* 9 en hooger, BUKSKINGS en LAKENSCHE PANTALONS van *f* 6 en hooger, VESTEN, RIJBROEKEN, FLANELLEN HEMDEN, ENZ.; verder ontvangen vele fraaije **STOFFEN** voor PALETOTS, **BUKSKINGS**, **VESTEN**, ENZ.

Pâte Pectorale Balsamique Christalisée.

Met vergunning van het Koninklijke Staats-Ministerie van Binnenlandsche Zaken, en onder goedkeuring van het Koninklijke Hooge Medicinaal Collegium in *Beijeren*, heeft AUGUST LAMPRECHT, Eigenaar der Hof-Apotheek in Bamberg, de lekkere GEKRISTALLISEERDE ***BORST-KOEKJES*** in den Handel gebragt, ten gerieve van allen, die aan Borst, Hals en Longen lijden. Bij Hoest, Schorheid, Heeschheid, Benauwdheid op de Borst en andere Verkoudheid, brengen zij spoedig hulp en zijn een verzachtingsmiddel bij Chronische ziekten, als Asthma, Kortademigheid, Engborstigheid, enz., die zij ook helpen genezen. Zij verdienen de voorkeur boven de andere bekende *Pâtes*, daar zij bij langer aanhoudend gebruik volstrekt geen maagzuur of verslijming veroorzaken.

De bestanddeelen zijn verzachtend en volstrekt onschadelijk. Men neemt des avonds vóór het te bed gaan en des morgens nuchteren 2 à 3 schijfjes; bij hevige verkoudheid neemt men ze gedurig voort en laat ze in den mond smelten, waardoor de ontstoken en prikkelende slijmvliesjes der luchtvaten niet alleen ingehuld, maar ook gesterkt worden. Longen en Bronciaal Catarrhe, Longen-Blennorrhoea, die zoo ligt een chronisch karakter aannemen, helpen zij genezen en verzachten. Bij Maaghoest en Verslijming zijn zij zeer aan te bevelen. Kinderen nemen ze gaarne, en kan men ze hun ook in het water opgelost toedienen.

Men zorge gedurende het gebruik voor warme voeten en hoede zich voor togt.

Niettegenstaande deze **BORST-KOEKJES** beter zijn dan de andere bekende soorten, worden ze voor minderen prijs verkocht. Het doosje kost slechts **50** Cents, in onderstaande **DEPOTS.**

Te *Amsterdam* in het VERKOOPHUIS; te *Assen* bij H. P. A. VAN GORCUM; te *Groningen* bij C. RIKKERS en M. GAASBEEK; te *Meppel* bij J. M. BARTH; te *Veendam* bij S. SAVENYË; te *Winschoten* bij G. WASMAN, en in de bekende Depôts in de andere Steden.

EEN ONMISBAAR HANDBOEK VOOR KOOPLIEDEN EN WINKELIERS.

Door **J. C. VAN KESTEREN**, te *Amsterdam*, is uitgegeven en alom verkrijgbaar gesteld, de derde, door den Heer H. G. WITLAGE veel verbeterde en vermeerderde druk van

Hartman's Nieuw Handboek

VOOR KOOPLIEDEN EN WINKELIERS IN NEDERLAND.

WAARBIJ ZIJN GEVOEGD:

Tafels van Interest of Korting van een half tot 6 per Cent; — Van de Verdeeling der Nederl. Maten, Gewigten en Munten; — Vergelijkingstafels van de Oude met de Nieuwe Maten en Gewigten, en omgekeerd; — De Wisselkoersen; de voornaamste Vreemde Munten, met derzelver waarde in Nederl. Munt; — De Berekening van Coupons bij de Administratie-kantoren; — Lijst van de in den Effectenhandel het meest voorkomende Nederl. en Buitenl. Effecten; — Administratie-kantoren van de Nederlandsche Werkelijke Schuld; — Waarden van de Buitenlandsche Coupons en van de uitgelote Obligatiën aan de Beurs van Amsterdam; — Tarief van het Zegel, enz.

Gebonden in stevig linnen Band à *f* 1,70.

Dit onder alle Kooplieden en Winkeliers bij *duizenden* verspreid HANDBOEK is op nieuw naauwkeurig herzien en veel vermeerderd. — Geen boek is er, dat voor iedereen zoo groot nut en gemak oplevert, — in iederen winkel en op ieder kantoor is het een onmisbare legger. Met een' opslag van het oog kan men daarin juist en naauwkeurig zien, als de prijs van het Stuk, de El, het Ned. Pond (Kilo) of het Mud bekend zijn, hoeveel de som van den geheelen koop bedraagt. — HARTMAN'S HANDBOEK is een werk, waarvan men de waarde spoedig in het gebruik zal erkennen; het mag zoo min op den lessenaar van den Koopman, als op de toonbank van den Winkelier ontbreken.

*** Door **S. E. VAN NOOTEN**, te *Schoonhoven*, is op heden uitgegeven en verzonden:

De derde (en laatste) Verzameling

VAN DE

Godsdienstige en Zedelijke Novellen

VAN

C. E. VAN KOETSVELD.

In gr. 8vo; met eene fraaije Staalgravure van SLUIJTER.

Prijs *f* 3,25.

INHOUD: I. Klaas de Landverhuizer. II. Een Oud- en Nieuwjaar van Burgemeester Zonneveld. III. Eene Ontmoeting. IV. Zuinigheid en Bezuiniging. V. Twee Dorpen, — Twee Zondagen. VI. Moeder en Kind. VII. Mijn oude Dokter. VIII. Gij zult den Heer, uwen God, niet verzoeken! IX. De Smokkelaars. X. De Zaal. XI. Mijmeringen in een Stationsgebouw en op reis. XII. De schoone Onbekende. XIII. De Bekentenis. XIV. De wollen Deken. XV. Een groot Man.

Van de EERSTE en TWEEDE VERZAMELING van dit Werk zijn mede nog Exempl. te bekomen, elk à *f* 3,25. — Prijs der drie deelen kompleet *f* 9,75.

*** Door **S. E. VAN NOOTEN**, te *Schoonhoven*, is op heden uitgegeven en alom verkrijgbaar gesteld:

de Vijfde Druk

VAN DE

SCHETSEN UIT DE PASTORIJ TE MASTLAND

Ernst en Luim,

UIT HET LEVEN VAN DEN NEDERLANDSCHEN DORPSLEERAAR.

Goedkoope uitgave, met eene fraaije Staalgravure.

Prijs ingenaaid *f* 1,60; en in rood of blaauw bandje, met vergulde stempels *f* 1,90.

WEERKUNDIGE WAARNEMINGEN,

gedaan te *Groningen;* medegedeeld van wege het Genootschap: *Ter bevordering der Natuurkundige Wetenschappen*

NOVEMBER en DECEMBER 1853.

DAGEN.	BAROMETER op 0°.			THERMOMETER			VOCHTIGHEIDSTOESTAND.			WINDSTREEK.			LUCHTGESTELDHEID.		
	8 uur.	2 uur.	8 uur.	8 u.	2 u.	8 u.	8 u.	2 u.	8 u.	8 uur.	2 uur.	8 uur.	8 uur.	2 uur.	8 uur
27	767,56	757,11	768,36	0,0	-0,5	-1,6	0,93	0,86	0,91	N.O.t.O.	O.	O.t.Z.	betrokken	betrokken	betrokken
28	775,69	769,67	770,10	-1,0	0,0	-0,2	0,97	0,97	0,95	Z.O.	Z.O.	Z.Z.O.	„	„	„
29	770,02	769,23	768,24	-3,7	0,5	-0,5	max	0,84	0,91	Z.Z.O.	Z.O.t.Z.	Z.O.t.Z.	weinig bewolkt	bewolkt	bewolkt
30	767,43	768,01	768,35	-1,0	2,0	-1,0	max	0,83	0,97	Z.t.O.	Z.	Z.Z.O.	betrokken	„	helder
1	769,24	768,26	768,60	-2,7	1,2	-1,0	max.	0,93	0,93	Z.O.t.Z.	Z.O.t.Z.	O.Z.O.	bewolkt	weinig bewolkt	„
2	764,76	763,31	762,68	-2,8	0,2	-0,7		0,96	0,97	O.	O.t.Z.	O.t.Z.	betrokken	helder	„
3	762,52	762,60	763,29	-0,5	3,2	2,8	0,96	0,98	0,96	Z.	Z.	Z.t.W.	„	betrokken	betrokken

Gemidd. over de maand October: 764,99 — 3,6 — 0,82 — Regen 1,95 strepen

Te *Groningen*, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.